

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad

Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XII.

BUENOS AIRES, 30 DE MAYO (MAJA) DE 1941

Núm. (Štev.) 18

NAROČNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.-; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Sodobno malikovanje

Marsikomu se bo zdelo čudno in neverjetno na prvi pogled, pa je le resnično: današnji človek malikuje, kakor je pred tisoč, dvatisoč ali več leti. Tudi taki, ki "nič ne verujejo", se premnogokrat prav smešni v oboževanju svojih malikov; in smešni so tembolj, ker se niti ne zavedajo, da so si ustvarili malika, pred katerim klečeplazijo. Morda je prav med enimi, ki "nič ne verujejo", še največ takšnih, ki s fanatično vnetostjo svojim "prerokom" in proglašajo njihov "evangelij".

So gotovi predmeti in osebe, na katere smo že po naravi bolj navezani nego na druge. To ni nič hudega. Hudo je, da človek v svojih nagnjenjih le prerad pretirava in zaide v fanatizem. V današnjih časih, ko so v mnogih glavah misli strašno zbežane zaradi propagande, ki se poslužuje vseh sredstev, se pa celo zgodi, da se človek danes navdušuje za stvar, ki jo je še pred nedavnim preklinjal.

V mislih imam današnje diktatorje in njihove "evangelije". Ves svet je še do pred kratkim vedel in govoril o njih samo slabo — za kar je bilo tudi več kot dovolj poviš. To je posebno nam, Primbrcem, prav dobro znano. Saj nas je velika večina pribežala z rodne grude v Argentino vprav zato, ker nismo mogli prenašati fašističnih "naukov" in načina njihovega uveljavljanja s pomočjo manganelov, ricinusovega olja, pretepov, požigov in umorov, konfinskih taborišč, ječ in smrtnih obsodb, ki jih je izrekal črni tribun. Poleg za vsakega poštenega človeka že v naprej odbijajočega dejstva, da so fašistične "škvadre" — oznanjevalke in izvrševalke fašističnega "evangelija" — tvorili sami izmečki človeške družbe, je bil fašizem za nas odvraten tudi zato, ker se je v naših krajih izživljal v preganjanju, zatiranju in uničevanju vsega, kar je bilo slovenskega in hrvaškega. Ko smo iz domačih krajev, ki jih je bil fašizem spreminjal v pravo ječo, prišli v svet, smo z zadoščenjem ugotovili, kako porazna je sodbda vsega svobodnega človeštva za "evangelij", ki ga je oznanjal rimski diktator. In prav tako odbijajoča je bila pozneje sodbda o naukih, ki jih je začel širiti nacistični "mesija".

Kako je pa danes?

Če se nekoliko ozremo okrog sebe, bomo ugotovili, da so mnogi ne samo spremenili svojo sodbdo, marveč da celo javno zagovarjajo diktatorje.

Nekateri opravičujejo svojo "vero" v Hitlerja z uspehi, ki jih je dosegla Nemčija v dosedanjih vojnih. "Ta zna! Ta je poraženo Nemčijo dvignil tako, da se ji noben narod v Evropi ne more upirati!" Tako pravijo takšni naivni ljudje, ki ne vidijo, da so dosedanje zmage delo nemškega delavca in inženerja, oziroma, boljše povedano, delo nemškega naroda, ki je bolj delaven, discipliniran, mnogo bolj patriotičen nego drugi narodi Evrope in povrh tega vzgojen v zavesti, da je najbolj popoln med narodi na svetu ter zato poklican, da drugim ukazuje. Jasnno je, da z navedenimi, ki ima takšne lastnosti, lahko vsak voditelj doseže

Roosevelt napovedal neizprosno boj totalitarcem

ZDRUŽENE DRŽAVE V STANJU "PRIPRAVLJENOSTI" — "NIK OLI NE BOMO DOPUSTILI, DA — VELIK ODMEV PREZIDEN TOVEGA GOVORA V SVETU

HITLER ZAVLADA SVETU!

Z največjim zanimanjem je svet pričakoval pretekli tork govoro predsednika Združenih držav Franklina D. Roosevelta. To zanimanje je bilo razumljivo ne samo radi položaja, ki ga zavzema govornik, marveč tudi zaradi groženj, ki jih je par dni prej naslovil na Združene države vrhovni poveljnik nemške vojne mornarice, admiral Raeder.

Roosevelt je govoril brez oklevanj. Nedvomno je povedal, da smatra totalitarizem kot nesrečo za celo človeštvo in, še posebej, kot nevarnost za Ameriko in Združene države. Zato je napovedal totalitarizmu neizprosno boj.

Obrazložil je, da se Hitler bori ne samo za nadvlado v Evropi, marveč za zasužnjenje vsega sveta. Združene države zato ne dajejo nobene milosti Veliki Britaniji, ko ji pošilja pomoč v vojnem materialu, marveč se prav dobro zavedajo, da s tem koristijo tudi sebi. "Vsak dolar materiala, ki ga pošiljamo Angliji, pomaga držati diktatorje daleč proč od našega kontinenta ter nam daje časa, da izdelamo več tankov, več topov, več letal in več ladij".

Če bi se Hitlerju posrečilo premagati Anglijo, bi rekel, kakor je dejal tedaj, ko je po Monakovem zasedel Čehoslovaško: "Sedaj sem

popolnoma zadovoljen. To je edino, kar sem še hotel. Sedaj ne želim drugega kot mir in dobre trgovinske odnose z Novim svetom!" Taki vabi pa Amerika ne bo nasedla. Iz Hitlerjevega evangelija prav dobro ve, da hočejo nacisti storiti z južno-ameriškimi državami isto, kar so storili z Balkanom, in da hočejo potem zadaviti Združene države ter Kanado. Vojna se že bliža Novemu svetu, vendar pa Združene države s svojo vojno mornico skrbno pazijo na kretanje totalitarcev in ne bodo dopustile, da v Dakaru ali na atlantskih otokih dobe oporišča, s katerih bi mogli preiti v odprt napad proti Ameriki.

Politiko Združenih držav je Roosevelt označil v sledečih točkah:

1) Združene države se bodo z vsemi sredstvi postavile proti slehernemu Hitlerjevemu poizkusu, da razširi nacistično oblast na Ameriko, ali da Ameriko ograža; postavile se bodo proti njegovemu poskusu, da zagospoduje na morjih; uporabile bodo vsa sredstva, da Hitlerja drže od vseh onih točk, s katerih bi mogel sprožiti napad proti Novemu svetu.

2) Pomagale bodo po svojih najboljših močeh Veliki Britaniji in drugim demokratičnim državam z

dobavljanjem vojnega materiala. Ameriške vojne ladje že sodelujejo z angleškimi z namenom, da omogočajo varnost dobav pred nemškimi

napadi, vendar pa bodo Združene države podvzele še vse druge korake, ki bodo potrebni za to, da ameriška pomoč res prispe v Anglijo.

la drugo pot!

Z veliko slepoto in nerazsodnostjo je udarjen, kdor tako misli.

Parola, da se totalitarci bijejo proti britanskemu in severnoameriškemu kapitalizmu je samo pesek v oči. Kolikokrat, odkar je izbruhnila sedanja vojna, je Hitler že ponujal Angležem mir, zagotavljajoč, da se z Angleži ni hotel nikoli bojevati in da od angleškega imperija nič ne zahteva in ne želi? Kolikokrat so, še do pred par meseci, fašistični in nacistični listi zagotavljali, da nimajo totalitarci nobenih zlih namenov proti Združenim državam?

Nobenemu pametnemu človeku ni težko razumeti, kaj totalitarci želijo. Ustvariti hočejo najhujšo vrsto kapitalizma: polastiti se proizvodnih sredstev sosednih narodov in zasužniti njihovo delovno silo, ali, z drugimi besedami povedano: postati hočejo "kapitalistične pijavke", "kapitalistični krvososi" svojih sosedov. Med seboj so se že lepo domnili: Evropske in afriške narode bi izkoriščali Nemci in Italijani, Japonci pa bi sesali kri Kitajcem.

Velika Britanija je doslej odbila vse Hitlerjeve ponudbe za mir, čeprav Hitler ni od Angležev zahteval nobene kolonije, nobenega kosčka britanskega imperija. Vsak pošten človek mora priznati, da se Velika Britanija, katero nam hoče totalitarci na propaganda naslikati kot kapitalističnega zmaja, bori danes za druge in ne zase; bori se za evropske narode, ki so danes zasužnjeni; bori se za svobodo in za pravico. Če bi Velika Britanija hotela evropske narode prepustiti totalitarnim izkoriščevalcem, ji Hitler in Mussolini še danes poljubita roko.

I. P.

uspehe. Vprašanje pa je, ali je to, kar je Hitler dosegel s tem, da je nemški narod nahuškal proti vsemu svetu, zares uspeh? Ali ni to strahovita zabloda in končno tudi strahovita nesreča za nemški narod? Hitler je tekom dolgih let izsesaval nemški narod in ga držal pri vztrajnem delu vpreženega — počemu? Zato, da je gradil tanke, letala, topove, vojne ladje, izdeloval puške, strojnice, bombe in granate; da je izdelal shraovitno vojno masinerijo, ki je doslej pomendrala vse one narode na evropskem kontinentu, katere si je izbrala kot žrtve, in ki že dolgo vrsto mesecev pustoši, razdeja, uničuje. Nemci so doslej podjarmili skoro vso evropsko ceino, razen Rusije, s katero se še niso merili, toda vsega sveta, ki je proti totalitarcem, ne bodo vklonili. Prej ali slej bodo premagani, pa naj traja sedanja vojna še pet ali celo deset let. Prej ali slej bodo Nemci poraženi od druge, najbrž še veliko uspešnejše vojne masinerije, ki jo sedaj s polno paro gradijo demokratične države, ali pa se bodo v svojem boju proti ostalemu svetu izčrpali ter bodo od onemoglosti podlegli. Kakšna bo končna bilanca Hitlerjevih "uspehov"? Orjaško delo nemškega naroda, izvršeno tekom dolgih let in z velikimi žrtvami, bo uničeno, sto in stotisoči Nemcev se ne bodo več vrnili z bojišč, na milijone bo ranjenih in poabljenih, mnoga nemška mesta uničena in nemški narod bo nosil posledice sovraštva, ki ga je zasejal. In tedaj bo marsikateri, ki sedaj pravi o Hitlerju "ta zna!", prišel do spoznanja, da Hitler ni znal.

Kako odlično bi živel danes nemški narod, če bi bil Hitler mobiliziral njegovo energijo ne za izdelovanje vojnih strojev, marveč za gradnjo cest, železnic, stanovanjskih hiš

za delavce, za izboljšanje polj itd. ter za proizvodnjo koristnih izdelkov, ki bi jih v svetu lahko zamenjaval za takšne predmete, ki jih Nemčija doma nima? Nemški narod bi tedaj lahko bil srečen, da ima takšnega voditelja, in svet bi Nemcem Hitlerja zavidal. Tako pa svet proklinja Hitlerja in proklinjal ga bo tudi nemški narod, ki mu sedaj malikuje.

**

Kakor smo videli, občudujejo nekateri Hitlerja, ker baje "zna". Je pa še druga vrsta oboževalcev.

V vseh verah so dobra in zla bitja. Zla bitja so bila v vseh dobah in po vsem svetu vzrok vsega slabega. V novodobni "veri" zavzema mesto zlega bitja kapitalizem, ki je, kakor vsak pravi hudič, vzrok vsega gorja. V svoji "sveti" jezi proti temu hudiču, je preprost in nerazsoden človek pripravljen sprejeti kot zaveznika kogarkoli in celo Hitlerja in Mussolinija. Na take naivne ljudi je računala nacistična propaganda, ko je vrgla v svet parolo, da se totalitarne države bore proti kapitalizmu Velike Britanije in Združenih držav.

Taki propagandi more nasedati samo zelo kratkoviden in pozabljen človek. Kdo je pa postavil Mussolinija in Hitlerja za "dučaja" in "firerja", če ne italijanski in nemški kapitalisti? Ali se nista fašizem in nacizem rodila v bojih proti italijanskemu in nemškemu delavcu? Ali nista fašizem in nacizem, ko sta prišla do oblasti, takoj izbila delavstvu iz rok edino orožje, ki ga je imel v boju proti kapitalizmu — pravico do stankanja?

Morda poreče kdo: to je bilo, sedaj sta pa Mussolini in Hitler ubra-

Rooseveltov govor je naredil globok vtis v vsem svetu. Iz njegovih besed se da sklepati, da Združene države ne bodo dopustile, da bi se Nemčija polastila angleških otokov, če bi se končno odločila da izvrši nanje napad in če bi angleške sile ne bile dovolj močne, da ga odbijejo. Možnost, da Združene države vstopijo v vojno, je vsak dan večja. Odločile so se že, da bodo poskrbele za varnost vojnih dobav, namenjenih Veliki Britaniji. To varnost morejo zagotoviti samo ameriške vojne ladje in ameriška letala. Če bodo Nemci izvršili svojo grožnjo, da bodo "katerokoli" ladjo, namenjeno v Veliko Britanijo potopili, če pride pred nemške torpedne cevi, je oborožen spopad med rajhom in Združenimi državami neizogiben.

Največja nemška vojna ladja potopljena

Nemci so pred nedavnim dogradili svojo največjo vojno ladjo, oklopno križarko "Bismarck". Imela je 35.000 ton in pomenila pravo mostrovinno moderne vojne tehnike. "Bismarck" so Angleži zapazili 21. t. m. v norveških vodah, v spremstvu križarke "Prinz Eugen", ter so jo začeli zasledovati. V Danskem prelivu se ji je 24. t. m. približala oklopna "Hood", ki je pa imela izredno smolo. Na razdaljo 20.000 metrov je vanjo priletela granata z "Bismarck", zadela v skladišče municije in tako oklopno razstrelila. "Hood" je bila največja vojna lila. "Hood" je bila največja vojna dogradila pred 20 leti.

Ta nesreča je hudo vplivala ne samo na Angleže, marveč tudi na ves ostali svet, ki simpatizira z Veliko Britanijo in z njenim bojem proti totalitarnim nasilnežem. Pesimisti so že ugibali, koliko časa bo Anglija še mogla ohraniti svojo nadmočje na morju, in prihajali so do zaključka, da je ta nadmočje z izgubo "Hooda" že omajano.

Tri dni pozneje so pa prišle boljše vesti. Angleški vojni mornarici in letalstvu se je posrečilo obkoliti veliko nemško oklopno križarko in 27. t. m. zjutraj so jo angleški topovi in torpedi potopili. "Bismarcku" ni bilo usojeno, da bi se vrnil s svoje prve vožnje na Atlantik.

S to križarko se je pogreznilo in izgubilo življenje okrog 2000 mornarjev. Križarko "Prinz Eugen" pa še angleške ladje in letala zasledujejo.

Hudi boji na Kreti

Na Kreti se vršijo že skoro dva tedna hudi boji. Nemcem, katerim stalno prihajajo na pomoč novi oddelki spuščalcev, se je posrečilo, da so zavzeli Caneo, mesto na Kreti. Isto tako tudi mesto Kandijo in zaliv Suda, važno morsko pristajališče. Zadnje vesti celo trdijo, da se je Nemcem posrečilo izkreati ojačanja tudi potom italijanskih ladij.

Kakor trdijo poročevalci raznih listov, je na Kreti do sedaj bilo ubitih že 18.000 nemških vpadnikov.

Totalitarne dobrote

Bolgarija, ki se je priključila totalitarnemu bloku, drago plačuje nemško okupacijsko vojsko. Finančni minister Božilov je moral te dni priznati v sobranju, da stane Bolgarijo "vojska" štirideset milijonov levov dnevno!

S solzami v očeh...

Listi javljajo iz zaslužnjene "Svobodne Hrvaške", da so "stari Hrvati" z razočaranjem, jezo in s solzami žalosti v očeh sprejeli vest, da jim je prodanec Pavelić preskrbel kralja v osebi Italijana Amonija Spoletskega, člana fašistične aostske družine.

Ogorčenje Hrvatov je tako veliko, da jih je skušal Pavelić pomiriti z govorom, ki ga je imel v radiu. Zagotovil jim je, da se "svoboda" Hrvaške ne bo prav nič spremenila zato, ker ji bo prišel kraljevat Italijan. To zagotovilo je bilo seveda popolnoma odveč, ker na Hrvaškem tudi otroci vidijo, kakšna je "svoboda" Pavelićeve države. Deželo so zasedle italijanske čete, ki se nikakor ne nameravajo umakniti. Civilno upravo so italijanski vojaški poveljniki izročili Pavelićevim zaupnikom predvsem zato, da bodo potom njih lažje izsiljevali od hrvaških kmetov živež za lačno italijansko vojsko.

Totalitarna iskrenost

Nekateri modrijani, ki tako radi nasedajo totalitarni propagandi, so bili kar hudi na vlado generala Simovića, ker ni sprejela "nedolžnih" zahtev totalitarnih držav, ki so v zameno ponujale "večno spoštovanje" meje jugoslovanske države. Še bolj so bili hudi, ko so iz zadnjega Hitlerjevega govora izvedeli, da totalitarni sploh niso ničesar zahtevali od Jugoslavije, marveč so ji samo nudili dobrote vseh vrst. Zakaj niso v Beogradu sprejeli teh ponudb, tako se se spraševali in tako očitali.

Te modrijane moramo opozoriti na sledeče: Rimski fašistični list "Tevere" je te dni razodel javnosti, da se je bil italijanski zunanji minister prof. Ciano dogovoril s Pavelićem glede proglasitve "neodvisne hrvaške države" že v januarju t. l. torej prav v času, ko je totalitarna diplomacija pripravljala vstop Jugoslavije v totalitarni blok ter je beograjski vladi zagotavljala, da bo sta Nemčija in Italija "večno" spoštovali Jugoslavijo kot samostojno in v njenih mejah nedotakljivo državo. V istem času, ko sta poslanika von Heeren in Mamelli obljubljala v Beogradu iskreno prijateljstvo Nemčije in Italije, je Ciano v Rimu barantal z morilecem Pavelićem za povečanje italijanskega ozemlja na račun naše države.

Kaj porečejo sedaj modrijani?

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIĆ

de Falicov in

DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Dr. Nicolás Martín

ODVETNIK

ZA TRGOVSKE ZADEVE

Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.

ARENALES 1361

U. T. 41-3520, Buenos Aires

Opekel se je

V zadnji številki našega lista smo prinesli sliko z naše trgovske ladje "Perast", ki se je tedaj nahajala v Montevideu, s kratko beležko, da so se Italijani skušali polastiti te ladje. Stvar je sledeča:

Jugoslovanska vlada je rekvirirala takoj ob izbruhu vojne vse naše trgovske ladje ter je mobilizirala posadke. Ko so pa Italijani zasedli Dalmacijo, so brzojavno pozivali kapitane naših ladij, naj odpovedo pokorščino jugoslovanskim oblastem in naj se zatečejo v pristanišča zelo nevtralnih ali pa celo totalitarcem prijaznih držav. V nekaterih pristaniščih so Italijani z obljubami, zvižgami in z grožnjami poskušali doseči, da bi naši mornarji zamenjali jugoslovansko zastavo z italijansko. V Montevideu je tako reč poskusil tamošnji italijanski konzul, ki se je pa pri tem opekel. Poslal je na ladjo svojega uradnika s pismom, naslovljenim na kapitana. Ko je kapitan dobil pismo v roke in videl po ovitku, odkod prihaja, je tudi takoj uganil, na kaj se pismo po vsej verjetnosti nanaša. Nič čudnega ni, če se je radi tega kot pošten človek in rodoljub razhudil tako, da so mornarji postali pozorni in bi bili italijanskega poštarja kmalu po zraku odpisali na suho, da ni v največji naglici pobral šila in kopita ter šel konzulu poročat, kako slabo je naletel.

V suženjstvo

Prodane Pavelić se je domenil s Hitlerjem, da bo v Nemčijo poslal 50.000 hrvaških delavcev, da bodo tam garali, njihovo delo pa bo Nemčija plačala Paveliću v blagu. Prvo skupino, 5.000 Hrvatov, je Pavelić že ekspediral v Nemčijo. Nobenega dvoma ni, da je izbral kot sužnje takšne Hrvate, ki so najbolj nasprotni njegovi politiki. Ubijalec se tako na dobičkanosni način maščuje.

So že začeli

Tudi v izseljeništvu je nekaj prodanecev. Eden izmed njih izdaja celo neki listič, v katerem skuša hrvaške čitatelje — če jih sploh kaj ima — prepričati, da so Hrvati šele sedaj dobili pravo svobodo, odkar žive v senci bajonetov "junaške" italijanske vojske. Nam, Primorcem, ni treba razlagati, kakšna je "svoboda", ki jo prinašajo Italijani. Kmalu pa bodo to spoznali tudi takšni Hrvati, ki sedaj morda še verujejo italijanskim obljubam.

Italijani so že začeli z uvajanjem "svobode". V Rimu so objavili dekret, ki ukazuje, da se mora na sodiščih srezov Sušak, Šibenik, Split, Dubrovnik in Kotor uporabljati izključno italijanski jezik!

To je za začetek. Če ne znaš italijanski, nimaš pravice zahtevati pravico na sodišču!

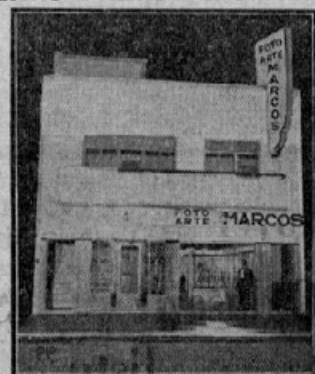
Nič ne skrivajo

Fašistični dnevnik "Il Messaggero" piše, da je vsa jadranska obala balkanskega polotoka postala popolnoma italijanska in se je s tem jadransko morje spremenilo iz "Mare Amarisimo" v "Mare Nostrum". Italijani nič ne skrivajo, da je vsa Dalmacija njihova, tako tista, ki ima za guvernerja bivšega poslanika Bastianinija, kakor ona, katere "governatore" je Ante Pavelić.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1320

U. T. 22 - 8327

DOCK SUD

IZ KOLUMBIJE

G. Hladniku je bil poslan naslednji dopis:

Mosquera (Kolumbija), 23. aprila 1941.

Spoštovano ter iskreno Vas pozdravljam.

Z neomejenim zaupanjem — kakor je neomejena moja ljubezen do vsega kar je jugoslovanskega — se k Vam zatekam, v upanju, da boste usmiljeno slišali intencije tega zapuščene, osamelega jugoslovanskega otroka.

Koliko sem že jokal! Toda nimam dovolj solz, da bi se primerno razjokal nad mojo — nad našo nesrečno domovino. Si umrla domovina in še vedno umiraš! Mnogo si trpela, še trpiš, in Bog ne daj, da bi še dolgo trpela. Po pravici jočem: ker ti, sto, kar mi je bilo najdražje, je na Kalvariji v grobu. In kako naj se pomirim in potolažim, ko že ni več Jugoslavije, ki je bila moja vera! In v resnici, kaj smo mi, koliko veljamo, ko smo brez svobode in brez domovine? Najbolj nesrečni med otroci sveta! Saj niti nevedno, če smo samo sirote, ali pa smo tudi mi umrli. Da, najbrž smo umrli. Nismo hoteli biti suženjski rod, tako kar zlepa, rajši smo umrli na braniku svojih svetih pravic, za mir in svobodo. Z našo domovino, s tem našim sreem, ki so nam ga prebodli, pozneje pa razkosali in pokopali, smo umrli tudi mi. Umrli smo, pa častno, nesmrtno smrti. Zato pa tudi smemo in moramo upati na Vstajenje, ki bo še bolj veličastno! Ne smemo živeti v brezupju. Domovine nam nikdar nihče ne bo iztrgal. V srečo pa nam je tudi ne bodo umorili. In res, Jugoslavija, ta Južna Slava, ta sladka mati naša — četudi proti volji lažnjive propagande naših nasprotnikov, — ima še en prestol — oltarček, srec svojih zvestih sinov. Tega zavetišča nikdar ne bo izgubila, v tem oltarčku nikdar ne bo poteptana, pozabljena ali užaljena. Jugoslavija je umrla v najširši slavi, na mučeniškem odru, kot krotko in nedolžno jagnje, po oskrnitvi najsvetejših človeških pravic in brez opravičljivega vzroka. Prav ta smrt je najslajnejše poročilo njene nesmrtnosti, v mojem sreču ni in ne bo umrlo nikdar. Ljubezni do Jugoslavije si ne bom pustil ukrasti. Saj kmalu bo spet zasijalo solnce pravičnosti, četudi proti volji naših sovražnikov. Slovenec iz Prekmurja sem, a vedno sem bil ponosen in zaveden Jugoslovane. V meni nikdar ne bodo ločili Slovenca od Jugoslavana, kajti po potomstvu in naravi ter v resničnosti ljubim sem in ostanem vedno, kar sem: Jugoslovane. Še bolj pa od 27. III. in 6. IV., dneva naše najčistejše slave in začetka našega mučeništva — velika dneva v naši junaštva in miroljubja polni zgodovini. Trdno upam, da nad mesom, nad krvoločno gnutostjo bo končno zmagal duh ljubezni, ki se ne da osvojiti z znago nasilja in krivice.

V Kolumbiji je ena stotina Jugoslovanc, po štetju l. 1938, izgleda,

da so v večini iz Dalmacije, a usoda je hotela da, v osmih letih, odkar sem v tej državi, še z nikomur nisem mogel v stik priti, kljub vsemu mojemu trudu. Morebiti se bomo v bodoče našli. Tedaj, si bomo drug drugemu na tolažbo, veselje in pomoč. Čeprav sem v tem kraju sam, vendar pa so v Kolumbiji še trije slovenski salezijanci: č. g. Hanzelič, č. g. Rijavec, g. Grušnik. S prvima sem v stalni pisni zvezi.

Kakor vidite, mi ne gre dobro slovenščina, vendar sem se odločil, da vam pišem, ker se nadajam, da boste razumeli vsaj moje srce. Pomislite kako sem vreden sočustva jaz, ki sem že več od polovice moje starosti, od pol 12. leta, daleč od priljubljenosti Jugoslavije (preden sem prišel v Kolumbijo, sem bil 4 in pol leta na Laškem) in večinoma v popolni osamljenosti, kjer sem okusil vso kupo bridkosti mrzle tujine. Srečni Vi, ki ste tako lepo organizirani; imate poslaništvo, konzulate, narodne domove, časopise itd. Izgubili smo začasno našo pravo rojstno domovino. Vi pa imate svojo drugo Jugoslavijo. Jaz pa tu sam. Zato bom odslej z duhom pri Vas. Vam pišem, ker te dni v preizkušnje za Jugoslavijo preveč čutim odsotnost svojih rojakov, s katerimi naj bi se prijazno pogovarjal in tolažil; potrebo dobrega prijatelja, slovenskega čtiva, posebno takega, ki bi razpravljalo o Jugoslaviji, samo kar je jugoslovanskega mi vrne mir, ki so mi ga odvzeli.

Bo že skoraj en leto odkar ne dobivam več Izselj. Vestnika. Vljudo in pa iskreno se drznem prositi, da mi pošljete naslove vaših društev, našega poslaništva ali konzulata v Bs. Airesu. Saj jaz ne vem — ker v Kolumbiji nimamo zastopstva jugoslovanske vlade, — kdo ima na skrbi nas, radi potnega lista in drugih sličnih dokumentov ter narodnih pravic. Nemških, ogrskih ali laških oblasti se ne bom nikdar posluževal. Zelo potrebne in koristne bi mi bile te knjige: zemljevid in zemljepis Jugoslavije, zgodovina Jugoslavije, srbohrvaška slovnica in srbohrvaški slovar; katere morda ležijo zapuščene v kakem kotu, jaz bi se pa drznil prositi, če mi jih pošljete. Če Vam je mogoče, prosim naročite jugoslovansko naselbinico v Kolumbiji (lahko pošljete po mojem naslovu) "Slovenski list". Vedno hvaležni Vam bom za vsako najmanjšo stvar.

Prečistiti gospod Hladnik! Oprostite to moje predrzno nadlegovanje, vedite da je samo sad trpečega domoljubja, ki v najbridkejših urah za našo domovino išče tolažbo in pobo, ker z največjim optimizmom hoče gledati v bodočnost ter zmagati v prid vseh Jugoslovancov. "Bože pravde, močnom rukom vodi, brani budućnosti naše brod. Bože spasi, Bože hrani našeg kralja i naš rod." Živela Jugoslavija! Živio Peter II!

Prisrčna hvala za vse kar boste storili, da ugodite moji srčni želji. Vaš brat v Kristusu in v Jugoslaviji, nevredni služabnik

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Veliki zavod

"RAMOS MEJIA"

Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi.

Popolno moderno zdravljenje.

SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)

KOŽA: Kronični izpuh, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO BLO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.

SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Ciccarelliju.

ZIVNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in sibičnost.

REVMATIZEM: kila, nadna, gota. Sibičnost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.—

PLAČEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečeni za jamčeno. — Ugodno tedensko plačevanje.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

da so v večini iz Dalmacije, a usoda je hotela da, v osmih letih, odkar sem v tej državi, še z nikomur nisem mogel v stik priti, kljub vsemu mojemu trudu. Morebiti se bomo v bodoče našli. Tedaj, si bomo drug drugemu na tolažbo, veselje in pomoč. Čeprav sem v tem kraju sam, vendar pa so v Kolumbiji še trije slovenski salezijanci: č. g. Hanzelič, č. g. Rijavec, g. Grušnik. S prvima sem v stalni pisni zvezi.

Kakor vidite, mi ne gre dobro slovenščina, vendar sem se odločil, da vam pišem, ker se nadajam, da boste razumeli vsaj moje srce. Pomislite kako sem vreden sočustva jaz, ki sem že več od polovice moje starosti, od pol 12. leta, daleč od priljubljenosti Jugoslavije (preden sem prišel v Kolumbijo, sem bil 4 in pol leta na Laškem) in večinoma v popolni osamljenosti, kjer sem okusil vso kupo bridkosti mrzle tujine. Srečni Vi, ki ste tako lepo organizirani; imate poslaništvo, konzulate, narodne domove, časopise itd. Izgubili smo začasno našo pravo rojstno domovino. Vi pa imate svojo drugo Jugoslavijo. Jaz pa tu sam. Zato bom odslej z duhom pri Vas. Vam pišem, ker te dni v preizkušnje za Jugoslavijo preveč čutim odsotnost svojih rojakov, s katerimi naj bi se prijazno pogovarjal in tolažil; potrebo dobrega prijatelja, slovenskega čtiva, posebno takega, ki bi razpravljalo o Jugoslaviji, samo kar je jugoslovanskega mi vrne mir, ki so mi ga odvzeli.

Bo že skoraj en leto odkar ne dobivam več Izselj. Vestnika. Vljudo in pa iskreno se drznem prositi, da mi pošljete naslove vaših društev, našega poslaništva ali konzulata v Bs. Airesu. Saj jaz ne vem — ker v Kolumbiji nimamo zastopstva jugoslovanske vlade, — kdo ima na skrbi nas, radi potnega lista in drugih sličnih dokumentov ter narodnih pravic. Nemških, ogrskih ali laških oblasti se ne bom nikdar posluževal. Zelo potrebne in koristne bi mi bile te knjige: zemljevid in zemljepis Jugoslavije, zgodovina Jugoslavije, srbohrvaška slovnica in srbohrvaški slovar; katere morda ležijo zapuščene v kakem kotu, jaz bi se pa drznil prositi, če mi jih pošljete. Če Vam je mogoče, prosim naročite jugoslovansko naselbinico v Kolumbiji (lahko pošljete po mojem naslovu) "Slovenski list". Vedno hvaležni Vam bom za vsako najmanjšo stvar.

Prečistiti gospod Hladnik! Oprostite to moje predrzno nadlegovanje, vedite da je samo sad trpečega domoljubja, ki v najbridkejših urah za našo domovino išče tolažbo in pobo, ker z največjim optimizmom hoče gledati v bodočnost ter zmagati v prid vseh Jugoslovancov. "Bože pravde, močnom rukom vodi, brani budućnosti naše brod. Bože spasi, Bože hrani našeg kralja i naš rod." Živela Jugoslavija! Živio Peter II!

Prisrčna hvala za vse kar boste storili, da ugodite moji srčni želji. Vaš brat v Kristusu in v Jugoslaviji, nevredni služabnik

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

Ognjeslav Kreslin, salezijanec. Instituto Salesiano, Mosquera (Cundinamarca), Colombia.

ulica Olavarría. Hišna številka ni znana.

Gebel (Göbel) Stjepan iz Putinea. Javil se je zadnjikrat iz Valentin Alsine, ulica Curupayti 1140.

Milinovič Blagoje iz Markovca. Odpotoval je v Argentino leta 1928 s svojim sosedom Savo Milinovičem iz istega sela, občina Bijela, srez Daruvar. Imenovani se ni nikdar nobenemu javil iz Argentine.

Zupančič Franc iz Dolskega, srez Ljubljana. Izselil se je leta 1928. Javil se je leta 1937 iz Buenos Airesa. Pošto pa je dobival potem Banke Holandes.

Rukavina D. Ante. Zanj se ne ve že od leta 1914. Podatkov ni.

Pacek Ivan iz Velike Podloge št. 2. Zadnji njegov znan naslov je bil: Avia Teray — Chacao.

Horvat Franjo iz Cerića.

Jos Jožef iz Glogonja.

Če bi kdo od rojakov vedel za naslov od katerega zgoraj iskanih, je naprosen, da javi našemu poslaništvu.

PET LET SLOVENSKE SLUŽBE BOŽJE NA AVELLANEDI

14. junija bo ta jubilej. Skozi marsikatero nepriliko je bilo treba. Bilo je težav s petjem, tudi kakšna mala intriga je včasih našla odmev v zadevi cerkvenega življenja, toda plemenito prizadevanje dobrih je bilo dovolj veliko, da smo srečno vzdržali službo božjo in bomo 8. junija zapeli zahvalno pesem, 15. junija pa bomo imeli popoldne družinsko prireditvico, katere se bodo vdeležili vsi prijatelji slovenske službe božje na Avellanedi.

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

Janez Hladnik

</

Vesti iz organizacij

Domača zabava v Slovenskem domu

Slovenski dom bo priredil v nedeljo 1. junija, s pričetkom ob 4½ uri popoldne, v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657 DOMAČO ZABAVO.

Na sporedu bo igra "TRIJE VAŠKI SVETNIKI", katero bo Slovenski dom na splošno željo ponovil. Poleg tega bo ples in druga prosta zabava.

Tudi za lačne in žejne bo preskrbljeno.

Sviral bo Slovenski orkester. Prireditelji se bo vršila ob vsakem vremenu ker bo prostor pokrit. Pridite pravočasno, ker se bo igra začela točno ob napovedani uri. Pridite polnoštevilno!

"Divji lovec"

"Slovenski dom" se pripravlja za vzporeditev lepe Fr. Ks. Pinžgarjeve igre "DIVJI LOVEC", katero bo dal na oder v SOBOTO 2. AVGUSTA. Natančni spored te prireditve bomo pravočasno objavili.

Prireditelji se bo vršila v Armenski dvorani, ulica Acevedo 1353.

Opozorjamo že sedaj rojake in rojakinje, da ne opuste prilike ogledati si to pretresljivo igro.

NAROČNIKI!

Da nam prihranite nepotrebnega dela in stroškov, Vas prosimo, da skušate naročnino poravnati, ko Vas obišče naš inkasant na Vašem domu. Naročnino nam lahko nakazete tudi potem Giro Postal, ali Bonos Postales, naslovljene na "Slovenski List".

POMAGAJTE NAM IZBOLJŠATI LIST S TEM, DA IMATE VEDNO VNAPREJ PLAČANO NAROČNINO!

Članski sestanek v "Slovenskem domu"

V nedeljo 8. junija bo važen članski sestanek ob 5 uri popoldne. Pridite gotovo vsi!

Jug. društvo "Samopomoč Slovencev"

in Čehoslovaško društvo "Svornost" v Buenos Airesu

Vabita cenjene članice in člane in prijatelje društva na čajanko, katera se bo vršila v soboto 7. junija 1941, v društvenih prostorih v ulici Tres Arroyos 376.

Poleg dobrega razvedrila bo zapel par pesmi češki pevski zbor.

Po čajanki bo ples in še druge zanimive točke.

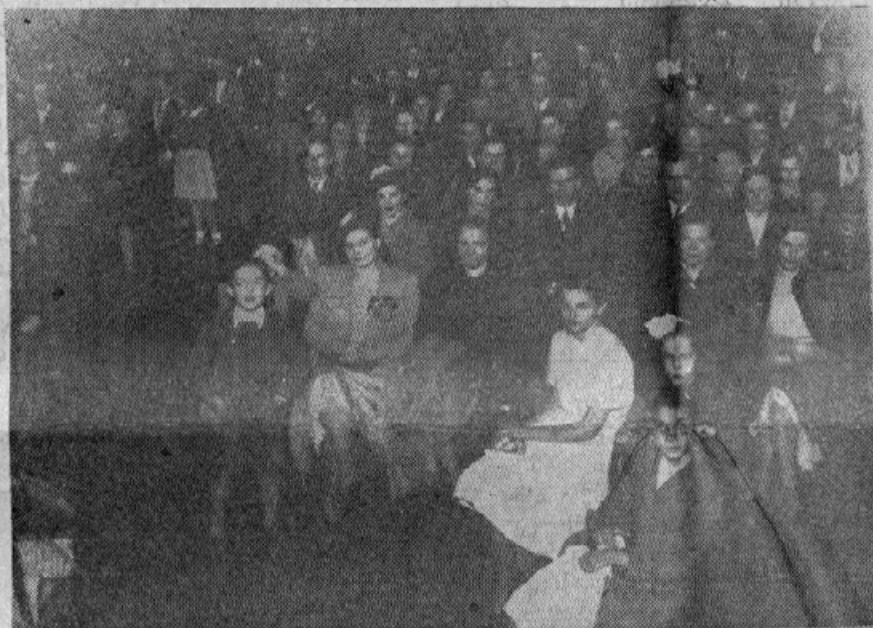
Igrala bo godba čehoslovaškega društva "Svornost".

Začetek čajanke ob 9 uri zvečer.

Vstopnina: moški \$ 1.50; ženske \$ 0.50.

Vstopnice za čajanko so že na prodaj v društvenih prostorih in Saperi 2832.

Vljudno vabi ODBOR

Udeleženci na prireditvi "Slovenskega doma"

Danes kakor še nikoli Vam je POTREBNO varčevanje!

Varčevati, naj bo že za bodoči dom, za izpopolnitev hiše, za bodočnost svojih otrok ali za imeti nekaj prihranjenega.

Odločite se odpreti svoj račun v naši Banki in uporabite ta moderni hranilnik.

S samo \$ 5.— morete otvoriti svoj "Hranilni račun".

SUCURSAL BUENOS AIRES

CASA CENTRAL: 25 DE MAYO 81

Agencia N° 1: Corrientes 1900 - Agencia N° 2: Cabildo 2426/30

DIRECCION GENERAL: CURAÇAO (América Central)

IZ ROSARIA

DOMAČA ZABAVA

S. D.D. "Triglav" bo priredilo v nedelje 1. junija, domačo zabavo v društvenih prostorih, ulica Gral. Mitre 3924.

Tekmovanje na kroglo in žabo. Za zmagovalce teh iger so določene visoke nagrade kot zadnjič.

Začetek tekmovanja bo ob 9 uri zjutraj. Ob 12 uri pečenka (asado). Od 13 do 14 počitek. Ob 14 uri bo

nadaljevanje tekme. Medtem bo tudi ples. Igrala bo naša domača harmonika.

Rojaki, člani in prijatelji "Triglava", ne zamudite te zabave in pridite vsi!

Vstopnina prosta!

V slučaju dežja se bo zabava vršila eno nedeljo pozneje.

Za Odbor: Franc Mezgec.

TAMBURAŠKI ZBOR V ROSARIU

Hrvatski tamburaški zbor "Zagreb" je pričel nastopati na radijski postaji L. T. 8, vsako soboto ob

10 uri zvečer in ob nedeljah po 11 uri popoldne.

Ta tamburaški zbor pa nastopa tudi s petjem. Žal, da mu pa manjkajo peveci, posebno en tenorist je še potreben. Zato se obrača "Zagreb" na naše pevce, ki imajo veselje do naše pesmi, da bi sodelovali pri pevskem zboru.

Tamburaški zbor "Zagreb" se je odločil za nastope po radiju, da širi jugoslovansko zavest in upoznava Argentinec z nami in našo pesmijo.

Kdor bi tedaj želel nastopiti naj javi to zboru v ulico San Lorenzo 937, Rosario.

Naši v Berissu 11. maja

POZIV PROSTOVOLJCEM

Buenos Aires, 14. maja 1941.

Poslaništvo Kraljevine Jugoslavije poziva s tem vse za vojaško službo sposobne Jugoslovane, ki žele sodelovati v vojni na strani zavezniških sil, da se mu brž javijo.

Mladenci, ki želijo boriti se v aviaciji, naj to izrecno navedejo.

Kralj. Poslanik:

CANKAR, I. r.

JUGOSLOVANSKA RADIO URA

Prenos jugoslovanske radio ure se vrši vsako soboto od 7 ure do 7¼ zvečer. In sicer se vrši prenos preko postaje L S 2 Radio Prieto.

KJE SE NAHAJA?

Kdor bi vedel za naslov Marije Andlovec, doma iz Gradišča pri Vipavi, ki je dospela v Buenos Aires leta 1928, je naprošen, da ga javi našem uredništvu. Istotako je naprošena sama, če bo čitala te vrste, da nam ga javi.

Trgovci in obrtniki!

Oglašajte v "Slovenskem listu", da Vas bodo naši ljudje poznali!

Pri nakupu potrebščin poslužujte se naših trgovcev in obrtnikov!

KADAR ISČETE SLUŽBE obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Trgovina čevljev
BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal
Buenos Aires

Slovenski Dom

VABI NA

DOMAČO ZABAVO

ki se bo vršila

točno ob 4½ uri popoldne, v društvenih prostorih, ulica GRAL. CESAR

DIAZ 1657, na PATERNALU.

NA SPOREDU BO

NA SPLOŠNO ŽELJO PONOVITEV ZELO MIKAVNE IGRE:

"TRIJE VAŠKI SVETNIKI"

OSEBE:

Simen Porenta, gruntar in župan Gustel Dečman
Urška, njegova žena Pavla Roje
Fani, njuna hčerka Vida Kjuder
Blaž Simec, kolar Ivan Bergine
Marijana, njegova hči Irena Jekše
Peter Bavdek, pek Rado Ličen
Tine Štemphar, učitelj Emil Lozej
Barba Lahajnerjeva Kati Jekše
Jakec, njen sin Martin Keber
Janez Hrastar, župnik Mirko Peljhan
Dr. Klepec, zdravnik Josip Švagelj
Šurlova Lenika, potovka Marija Zlobeč
Miha, hlapec Rudolf Zivec

Režiser: KARLO TIŠLAR

PO SPOREDU: PROSTA ZABAVA IN PLES

SVIRAL BO "SLOVENSKI ORKESTER"

PRIREDITELJI SE BO VRŠILA V VSAKEM VREMENU, KER BODO

PROSTORI POKRITI

Odbor

Slovenci doma in po svetu

VESTI IZ ZASUŽNJENEGA OZEMLJA

NOV GROB

V 49. letu starosti je v Gorici nenadoma umrla gospa Marija Zorzut, dobra in skrbna kršćanska mati, soproga g. Cirila Zorzuta, upokojenega računskega uradnika, ki je doma iz Medane, pa stanuje v Gorici. Pred par meseci se je pokojnica v sanatoriju sv. Justa v Gorici podvrгла operaciji slepiča. Operacija se je posrečila, rana se je hitro celila in zdravljenje je dobro napredovalo, tako da je po kakih 10 dneh bolnica hotela zapustiti zdravilišče. Njen mož je ves vesel prišel po njo z avtomobilom. Odhitel je proti njeni sobi, da jo pospremi do voza. Ko se je približal vratom, je začuden opazil v sobi nenavaden nemir. Mišle si, kako ga je zadelo, ko so mu povedali, da je njegova žena mrtva; ko se je pripravljala za odhod, jo je nenadoma zadela srčna kap in je v kratkem izdihnila. Ubogi mož! Pokoj njeni duši, žalujoči družini naše sožalje.

SMRTNA KOSA

V bolnišnici v Iserniji v Južni Italiji, kamor je bil odšel v pričetku italijanske vojne, je po kratkem bolehanju umrl g. Franc Tratnik, bivši nadučitelj v Črnem vrhu nad Idrijo. Rajniki je dočakal 55 let. Bil je ljubezniv, blag človek, prava dobričina, pri tem pa značajan in zaveden. Bil je vzgleden učitelj in je topla ljubil svojo domačo zemljo. Ko je bil pred prilično 15 leti premeščen s Črnega vrha v stare pokrajine, se je odpovedal službi in ostal doma, kjer je večje vodil Posojilnico, Kmetijsko društvo in Mlekarno. Bil je vnet in požrtvovalen zadrugar. Pozneje so ga zadele razne neprilike, pa jih je brez godrnjanja možato prenašal. Tak je bil tudi zadnje leto v Iserniji: dober, blag človek, ki je vsem rad pomagal in so ga vsi radi imeli. Prijatelji so mu priredili prav lep pogreb. Na zadnji poti so ga spremljali s toplo, hvaležno mislijo, njegov grob so pa okrasili z lepim vencem.

MATIJA RUTAR

Sodni nadsvetnik Matija Rutar, o čigar smrti smo že kratko poročali, se je rodil 24. januarja 1856 na Logarščih pri Podmeleu, ter pred kratkim še dobro zdrav obhajal svoj 85. letni rojstni dan. Po končanih pravnih študijah je služboval najprej kot pripravnik v Gorici, potem kot avskultant na Krku in v Ajdovščini, od koder je šel za sodnika v Kanal, kjer je postal sodni svetnik. Kot tak je prišel leta 1899 k deželnemu sodišču v Gorico, kjer je izjemno vojni let ostal do upokojitve. V Gorici je bil imenovan za nadsvetnika in leto tik pred svetovno vojno je postal predsednik goriškega tribunala. V nesrečnih vojnih letih je moral z vsem svojim sodnim dvorom bežati iz Gorice. Nekaj časa se je ustavil v Ajdovščini, potem v Logatcu, končno se je zatekel v Ljubljano, kjer je prebil zadnje vojno razdobje. Hitro po vojni se je vrnil v

Gorico, ki je bila še vsa v razvalinah, in takoj pričel z uradovanjem. Predsednik sodišča je ostal tudi po priključitvi naših dežel k Italiji do leta 1924, ko je bil proti koncu leta z večjim številom slovenskih sodnikov in sodnih uradnikov umirovljen. Par let je potem vodil skromno odvetniško pisarno, dokler se zaradi visokih let ni povsem umaknil v zatišje.

Rajniki je bil izrazita osebnost. Po svojem značaju je bil odločen in vesten mož, zelo delaven in točen uradnik. Živel in deloval je v dobi, ko se je budila in kovala narodna zavest in je bilo vse življenje v uradih in v javnosti prepleteno z vročimi nacionalnimi borbami. Narodna misel je našla v zavednem Tolmencu vedno krepkega, neupogljivega pobornika, ki si je priboril neveljavih zaslug pri uvedbi slovenskega uradnega jezika pri sodnih in na Goriškem. Za svoj poklic se je temeljito pripravil. Sodni izpit je napravil kar iz štirih jezikov: slovenščine, hrvaščine, italijanščine in nemščine in je veljal v pravnih krogih za priznanega jurista. Pod njegovim strokovnim vodstvom je bila tudi izdelana goriška zemljiška knjiga. Zaradi svojih odličnih sposobnosti je naglo napredoval v službi in še razmeroma mlad dosegel mesta, do katerih so se v stari Avstriji Slovenci le težko pretolkli.

Pokojnik je bil mož dela in ves prežet od tople ljubezni do ljudstva, iz katerega je izšel. Pomagal mu ni samo v uradu, kjer mu je priboril vse pravice, ki mu gre, ampak se je zanj zavzel tudi v javnem življenju. V letih, ko je služboval kot sodni svetnik v Gorici, se je vneto zanimal za naše politične prilike in se tudi osebno udeleževal. Kot pristaš agrarne stranke, ki jo je vodil dr. Franko, je bil izvoljen v goriški deželni zbor; pri volitvah v državni zbor, kamor je tudi kandidiral, pa ni prodr. Po naravi tih in redkobesen, mu glasni politični vrvež ni posebnost, zato se je pozneje odtegnil iz političnega življenja. Z vneto pa je prav do zadnjega sodeloval pri raznih gospodarskih zavodih kot pri Ljubljanski kreditni banki, Ljudski posojilnici in Kmetički banki, kjer je bil do konca njen podpredsednik.

Poštenega, delavnega moža, ki si je pridobil mnogo zaslug za našo goriško deželo, katero je toplo ljubil, bomo ohranili v častnem spominu!

Žalujoči družini, kateri je veljala vsa njegova skrb, iskreno sožalje!

NOV GROB V DOMOVINI

Cerkno. — K zadnjemu počitku smo spremili tukajšnjega trgovca in gostilničarja Franca Rojca, gospodarja znane gostilne "Pri Andrejnu". Bil je dober oče in zvest mož, vesel družabnik in v mladih letih vnet pevec in društvenik. Zadnja leta ga je mučila huda bolezen, ki jo je vdano prenašal. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje!

Maribor nekdanj in do okupacije

Podati hočemo našim čitateljem nekaj zgodovine Maribora in njega razvoj do sedanje zasedbe po Nemcih, kar bo brez dvoma zanimalo mnoge naše rojake s Primorske, ker se je v Mariboru, ali njegovi okolici naselilo izredno veliko število naših rojakov.

Gospodarstvo Maribora

Gospodarski razvoj Maribora v zadnjih dvajsetih letih je potrdil, da ima Maribor vse predpogoje, da postane in je važen gospodarski center ne le Slovenije, marveč vse države. Ugodna geografska lega ob važnih mednarodnih trgovskih poteh, ki niso ostala neopažena s strani političnih faktorjev že pred mnogimi stoletji, bližina meje, razmeroma cenena električna energija in dovoljna, pa inteligentna delovna sila, vse to je v zadnjih letih dvignilo Maribor med eno najpomembnejših gospodarskih središč. Razlogi, da je treba in da je mogoče iz nekdanjega malomeščanskega Maribora napraviti trgovsko in industrijsko mesto, so bili in so tako močni, da so premagali tudi predobro znane tendence v naši gospodarski politiki, ki bi bile v stanu ves gospodarski razvoj Maribora do kraja zavreti, če v njem ne bi bilo toliko naravnih in socialnih predpogojev za močan gospodarski procvit.

Kmalu po vstopu Maribora v novo jugoslovansko državo se je Maribor pričel naglo gospodarsko razvijati. Kmalu po končani povojni gospodarski konjunkturi je gospodarski napredek sicer nekoliko zastal, toda Maribor si je našel rešitev; skoraj preko noči je postal središče ene naših mladih gospodarskih panog — tekstilne industrije, ki je mestu prinesla vir novega gospodarskega življenja in kmalu postala ena prvih gospodarskih faktorjev Maribora.

Mariborska industrija

Do leta 1918 ni igrala mariborska industrija velike vloge. Naseljevala so se prej tukaj industrijska podjetja, kakor so jih poznala vsa predalpska mesta. Edina izjema so bile delavnice bivše južne železnice, ki

so že pred vojno zaposlovale okoli 2000 delavcev. Predvojni Maribor je poznal predvsem mlinarsko in usnjarsko industrijo, pivovarnarstvo in opekarne, mestna občina pa je imela med svojimi podjetji klavnico, vodovod, plinaro in kopališče. Mlinarske industrije je bilo po vojni kmalu konec. Maribor po vojni ni več mogel biti posredovalec med žitno Madžarsko in alpskimi deželami, Mlinarstvo je zato propadlo, rešilo se je le eno podjetje, ki je svoj obrat spremenilo v tovarno testenin. Tudi usnjarska industrija je kmalu prišla v krizo, da danes ni več toliko pomemben faktor v mariborski industriji kakor nekdanj, propadlo je tudi pivovarnarstvo. Od nekdanj evetoče panoge mariborskega gospodarstva je ostala le še majhna Tschelligijeva pivovarna.

Marsikatera mariborska industrija je sicer v letih po prevratu propadla, vendar je na ruševinah teh zraslo kmalu novo gospodarsko življenje. Leta 1918 je postal Maribor periferna vhodna točka v novo državo. Hkrati je pričela v neposredni bližini Maribora, na Fali, delovati

velika elektrarna s 50.000 konjskimi silami. Nove državne meje in cenen tok falske elektrarne sta Mariboru ustvarila povsem nove razvojne možnosti za industrijo, ki jih je Maribor tudi do kraja izrabil.

Razne predvojne industrije Maribora je nadomestila tekstilna industrija, ki je predvojni Maribor sploh ni imel in ki se je kmalu tako razvila, da je po svoji gospodarski pomembnosti in po številu delavstva, ki ga zaposluje, daleč preseгла propadle predvojne industrije.

Prva tekstilna tovarna je bila v Mariboru ustanovljena leta 1920 v Melju. To je današnja Mariborska tekstilna tovarnica. Isto leto je bila ustanovljena tovarna Zelenka in Co, leta 1920 je zgradila svoje obrate tovarna Doctor in Drug, leta 1923 se ji je pridružila Texta, leta 1926 tovarna Ehrlich, istega leta je nastalo tudi podjetje J. Hutter in drug, leta 1927 je začela obratovati tovarna svile K. Thoma, leto pozneje Zora d. d., leta 1932 smo dobili Brenovo tovarno, Jugosvilo. Hugo Šterna in

Erno Klein, naslednje leto Atama, lavei. Vsa ta industrija je nastala šele v povojni dobi medtem ko je predvojna doba poznala le kovinarsko obrt. Največji tovarstvi podjetji sta Splošna stavbna družba in "Kovina" na Tezmem. Prav nagel razvoj je zavzela tudi gradbena industrija z opekarnami in cementnimi izdelki. Pogoji za razvoj ji je dal nagel gradbeni razvoj mesta in od leta do leta rastoča javna in zasebna gradbena podjetnost. Dočim so bila pred vojno v Mariboru le manjša gradbena podjetja, imamo sedaj nekatera tovrstna velepodjetja, ki se uspešno udeležujejo pri gradnjah železniških prog, velikih regulacijskih in cestnih delih po vsej državi. Opekarni ima Maribor danes sedem, od tega je Dervušková že pravo velepodjetje.

Mogočen je bil razvoj kemične industrije, ki zaposluje že 600 delavcev. Na prvem mestu je Tovarnica za dušik v Rušah s 460 delovnimi močmi, drugo največje podjetje so Zlatorogove tovarnice mila in pralnih praškov. Razen teh so v Maribo-

Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovejši modi. — Cene zmerne.

Rojakom se priporoča

Peter Capuder

AYACUCHO 975, U. T. 41-9718
Buenos Aires

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.

Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in LETNO KEGLJIŠČE.

MARIJA SANCIN

JORGE NEWBERRY 3372

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA" S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50, Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. CODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNI IN KOŽNE BOLEZNI

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Že ske bolezni, bolezn maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

BARTOLOME MITRE 1676

ru še štiri tovarne za kemične predmete. Lesna industrija je bila pred prevratom v Mariboru precej močno razvita ter se je v prvih povojnih letih še rapidno dvignila, pozneje pa je nastal zastoj v tej stroki ter je začela nazadovati. Nekatere velike žage so popolnoma izginile ter je ostalo samo eno samostojno podjetje te stroke, dočim se je drugo preuredilo skoraj izključno za izdelovanje zabojev za eksport. Ohranile so se tudi žage, ki so priključene h gradbenim podjetjem. Pohištvono industrijo tvorijo štiri tovarne, nekaj lesnih industrij se je obdržalo tudi še v okolici. Lepo se razvijajo tvornice celuloze in lepenke, ki so se naselile v širšem mariborskem okolišju. Svoječasno najvažnejša je bila v Mariboru usnjarska industrija, ki pa se novim povojnim razmeram največ zaradi zastarelih obratov ni mogla prilagoditi. Edino Freundova tovarna usnja je ostala v polnem obratu. Na novo pa je nastala v Mariboru po vojni čevljarstva industrija, ki šteje danes tri večje obrate. V civilski stroki je mlinarska industrija shirala, le Franzovo podjetje se je obdržalo, ker je priključilo svojemu mlinarskemu obratu tovarno testenin. Tudi industrija mesnih izdelkov se je po prevratu lepo razvila, pozneje pa je nastal zastoj zaradi otežkočenega izvoza. Tudi pivovarniška industrija je shirala, pač pa smo dobili tovarno čokolade, industrije sadnih konzerv in sokov, bučnega olja ter dve tovarni likerjev. Zelo velik razmah je zavzelo tiskarstvo, ki je bilo pred prevratom v Mariboru slabo razvito.

Naglemu porastu industrije v novi državi se ima Maribor zahvaliti tudi pametni gospodarski politiki mestne občine, ki je nudila tovarnam pri naselitvi razne ugodnosti, kakor poceni stavbišča, razne davčne olajšave in — kar je najvažnejše — najcenejši industrijski tok za pogon elektromotorjev v Jugoslaviji. Zaradi tega je danes vsa mariborska industrija brez izjeme že elektrificirana, tudi one tovarne, ki — kakor v tekstilni stroki — nujno potrebujejo za svoj obrat paro ter imajo velike kotlarne, raje uporabljajo za pogon strojev električno energijo, ki jim jo dobavlja mestno električno podjetje.

Razvoj mariborske trgovine

Maribor je bil že od nekdaj živahno trgovsko mesto. Ležal je na važnem križišču glavnih prometnih žil, ki so vezale jug in sever ter vzhod in zapad, poleg tega pa je bila zelo ugodna bližina Drave, ki se je zaradi pomanjkanja primernejših prometnih zvez dosti uporabljala kot prometna trgovska pot. Od zapada je prihajal v Maribor ter se je pošiljal naprej predvsem les, od vzhoda pa žito, zaradi bližine Slovenskih goric pa se je razvijala vinska trgovina. Gradnja železnice je prinesla nov dvig mariborske trgovine. Karakteristična za predvojni Maribor je bila trgovina z vinom, deželnimi pridelki in lesom. Ostala trgovina je bila le lokalnega značaja. Od prevrata je štel mariborski trgovski gremij 335 članov. Pa prevratu je nastal v Mariboru v trgovskem svetu nekakšen trenutni zastoj. Precej nemških trgovcev se je v prvih časih, po prevratu preselilo v Avstrijo, kar pa je bilo za razvoj slovenske trgovine le dobro. Število nemških trgovcev je s tem precej nazadovalo. Pač pa se je začel kmalu naseljevati v mestu nov, mlajši slovenski trgovski rod, ki je ustanavljal trgovine vseh mogočih strok, ki so si pridobile v teku 20 let sloves uglednih trditi ter segajo s svojim poslovanjem daleč preko mej ožje slovenske zemlje. Precej je bila prizadeta mariborska trgovina s prenosom raznih državnih in samoupravnih uradov iz Maribora v Ljubljano in druga mesta. Ta udarec pa se je izravnaval z dvigom tekstilne industrije, ki je dala mestnemu in okoliškemu prebivalstvu nove možnosti zaslužka. Lepa bodočnost pa se obeta mariborski trgovini z dvigom tujkega prometa, ki se zaradi smotrene tozadevne propagande od leta do leta dviga. Zlasti je omeniti ustanovitev "Mariborskega tedna", ki je s svojimi prireditvami razširil sloves Maribora po vsej drborski trgovski gremij 600 članov. V žavi. Danes, po 20 letih, šteje mariborski torej ogromen prirastek,

kar je nazoren dokaz, da se mariborska trgovina v svobodni državi krasno razvija. Razvoj se nekaže samo v številu obratov, temveč tudi v poglobitvi izobrazbe trgovskega naraščaja in v socialnem zavarovanju trgovstva. Pred osvoboditvijo je imel Maribor le enoleten trgovski tečaj, ki je bil v zasebnih rokah, sedaj pa ima trgovsko akademijo, dveletno trgovsko šolo in več trgovskih enoletnih tečajev poleg trgovsko-nadaljevalne šole za vajence. Mariborski trgovci so si osnovali svojo trgovsko in obrtniško bolniško blagajno, svojo Trgovsko samopomoč ter si snujejo tudi svoje trgovsko penzijsko zavarovanje.

Izvozna trgovina

Ne bomo rekli, da predvojni Maribor ni imel nikake "izvozne", če smemo tako reči, trgovine, vendar se ta zdaleka ne da primerjati z današnjo, ko je Maribor v izvozni trgovini zaradi svoje lege ob meji zagibal odlično vlogo, vsaj gre preko njega skoraj ves naš sadni izvoz na Madžarsko, izvoz živine in mesa v Nemčijo, pa tudi druge izvozne panye izvoza v marsičem grede preko Maribora.

Za slovensko gospodarstvo je brez dvoma najvažnejši izvozni produkt, ki gre preko Maribora, sadje. V zvezi s tem se je v zadnjem času pokrenila akcija za gradnjo silosa, ki bi olajšal izvoz, ker bi omogočal čakanje ugodnih izvoznih konjunktur in s tem pomagal sadnim producentom do boljših cen, na drugi strani pa bi tudi sadnim izvoznikom omogočil večje dohodke, zlasti s tem, ker bi se sadje v mnogo manjši meri pokvarilo, kakor pa se je to doslej dogajalo v neprimernih skladiščih.

Tudi uvozna trgovina Maribora ni majhna, saj rabi mariborska industrija mnogo surovin, ki prihajajo iz sosednjih severnih držav in o čemer priča statistika mariborske carinarnice, ki pove tudi mnogo o vlogi posredovalca, z južnimi kraji naše države, ki jo ima mariborsko mesto.

Mariborska obrt

Neizbežen tok časa je prinesel tudi obrtnikom razne borbe za obstoj, ki jih nekdaj niso poznali, toda v tem pogledu je povsod po svetu ista slika. Mnogo predvojnih obrti se je po prevratu zaradi ugodne konjunktture, ki je prišla z novo državo, izpremenilo ter povečalo v industrijske obrate. Nekatere obrtne panoge, kakor čevljarstvo in krojaštvo, so nazadovale zaradi novega pojava — industrijske konkurence, ki se je začela v povojnem času razvijati v vseh državah na svetu. Moderni čas je prinesel nazadovanje tudi kovaški, kolarski, sedlarski obrti, zato pa so se začele razvijati razne avtomobilske in mehanične delavnice ter elektroobrti. V zadnjih 20 letih je mariborsko obrtništvo izvršilo tudi veliko delo za izobrazbo svojega naraščaja. S številnimi tečaji, z vzorno urejenimi obrtnimi šolstvom se je dvignila izobrazba obrtniškega naraščaja, ki zavzema sedaj že ugled-

na mesta v mariborski obrti, izgradila se je stanovska organizacija, velikega pomena za razvoj obrti pa so postale vsakoletne razstave mariborskih obrtnih poornikov in vajencev na Mariborskem tednu. Te razstave so neverjetno dvignile kvaliteto obrtnega dela v Mariboru, da uživa danes že upravičen sloves v vseh delih naše države.

Mestna podjetja

Ne smemo pri opisovanju razvoja mariborskega gospodarstva pozabiti podjetij mariborske mestne občine, ki so se v zadnjih 20 letih neverjetno razvila. Kot smo že omenili, je imela mariborska mestna občina pod nemško upravo štiri podjetja — plinarno, vodovod, kopališče in klavnico, pa še so bila slabo opremljena in so jedva vegetirala. Po prevratu pa so nastajala mestna podjetja eno za drugo, rodila jih je potreba časa, razvoj gospodarstva in pa uvidevnost ter dalekovidnost voditeljev, ki so mestno gospodarstvo upravljali. V drugi polovici l. 1920. se je osnovalo v Mariboru mestno električno podjetje, ki se je v 20 letih razvilo v veleobrat. Danes ima to podjetje 56 transformatorskih postaj s 74 transformatorji. 180 km dolgo celotno omrežje, razširilo je svoje področje na vso okoličino in tja gori na severno mejo do Svečine, seže po Slovenskih goricah, oddaja svojim odjemalcem 24.500.000 kilovatih ur na leto, v svoje omrežje, naprave, stroje itd. je investiralo 17 milijonov dinarjev, ter daje danes najcenejši električni tok v državi. Maribor je po zaslugi pametne tarifne politike svojega električnega podjetja danes najbolje razsvetljeno mesto v Jugoslaviji, porabi na osebo največ toka ter se v tem pogledu lahko mirno kosa z največjimi in najnaprednejšimi mesti inozemstva.

Zaradi elektrifikacije mesta je konzum plina v prvih povojnih letih močno nazadovao. Z intenzivno propagando pa je mestna plinarna svoje obratovanje popolnoma preuredila na proizvodnjo plina za kurjavo ter je podvojila s tem število svojih predvojnih odjemalcev plina, ki so ga poprej uporabljali le za svečavo. Letos bo svoj obrat modernizirala z zgradbo komorne peči.

Mestni vodovod je v povojni dobi znatno povečal svojo kapaciteto z modernizacijo in elektrifikacijo starih črpalnih naprav ter z napravo novega ogromnega vodnjaka na Tezmem.

Mestna klavnica se je po prevratu povečala ter popolnoma prenovila. Nabavile so se naprave za omamljanje klavne živine z elektriko in strelnim aparatom, dvignila se je kapaciteta podjetja, predvsem pa se je temeljito prenovila in modernizirala hladilnica in tovarna za umetni led. V klavnico je mestna občina investirala po vojni okrog 7 milijonov din, ki pa se dobro obrestujejo ter je podjetje danes rentabilno.

Velikega pomena za zvezo med mestom in okolico je mestno avtobusno podjetje, ustanovljeno leta 1926. Podjetje vzdržuje obrat tudi po mestu, ker Maribor nima tramvaja. Nekaj let je bilo podjet-

je pasivno, sedaj pa je zaradi uvedbe Dieslovih motorjev ter nadomestitve pogona pri bencinskih motorjih z zemeljskim plinom metanom svoj obrat tako pocenilo, da dela že z dobičkom. Podjetje ima nove moderne avtobuse.

Mariborski otok je pač najlepši ponos mariborskega mesta. Naprava kopališča, ureditev parka in zgradba železnega mostu je zahtevala okrog 6 milijonov din investicij. Letni obisk kopališča, ki mirni v celi Evropi enakega, znaša 80.000 kopalcev. Ostala podjetja mestne občine so: Mestni pogrebni zavod, mestno kopališče v Kopališki ulici, Prodajalna MP, premoženjska uprava, gradbena uprava. Mestna občina mariborska je vse svoje gospodarske obrate združila v eno podjetje ter ga ločila od ostalih poslov svojega delokroga. Delitev je bila posrečena zamisel. Doseženi so bili že prav lepi uspehi, ki bodo še boljši, ko se odstranijo še tu in tam obstoječe manjše hibe.

Denarništvo

Predvojni slovenski Maribor ni mogel glede denarništva postati odločujoč faktor v mestu, kjer je bil kapitalno močan le tujec. Zato tudi do prevrata razen Posojilnice v Narodnem domu je imela izpred vojne dobe svojo hišo. Spodnještajerska ljudska posojilnica ni bilo drugih slovenskih denarnih zavodov. Oba zavoda pa sta imela tako vlagatelje in tudi posojilojemalce predvsem v okolici Maribora.

Denarni zavodi, ki so poleg omenjenih slovenskih delovali ob prevratu leta 1918 v Mariboru, so bili sledeči: Oesterreichisch-ungarische Bank, Anglobank, Steiermaerkische Escomptbank, Marburgerescomptbank, Aushilfskassenverein ter Mestna hranilnica, nato pa še manjši zavodi: Hranilno in posojilno društvo železničarjev ter hranilnica katoliških mojstrov.

Državna avstro-ogrska banka je vodila borbo proti vsakemu poizkusu, da bi se okrepil slovenski kapital. Njej je z vso vmeno sledila tudi Mestna hranilnica, ki je tudi gledala na to, da je pomagala vsem drugim, le ne Slovincem. Banke same so vršile svoje bančne posle s takratno še ne posebno razvito industrijo, dočim so trgovci, obrtniki in hišni posestniki bili pri Mestni hranilnici.

Ob prevratu voditelji teh denarnih zavodov niso mislili, da se bodo izvršile tolike izpremembe. Vsi zavodi so se pripravljali, kako bodo vršili svoj posel tudi po sklenitvi miru. V Mestni hranilnici so še dne 18. oktobra 1918 ustanovili Kreditverein "weil voraussichtlich nach Friedensschluss sich ein grosser Geldbedarf zeigen wird."

Prevzem nemških denarnih zavodov se je izvršil razmeroma zelo počasi. V bežnem pogledu se je ta prevzem izvršil takole: Narodna banka je šele v letu 1920 prevzela podružnico Avstrijsko-ogrske banke. Slavenska banka je prevzela Marburgerescomptbank. Jadranska banka je prevzela Steiermaerkische Escomptbank. Podružnico Anglobanke je prevzela Jugoslovanska združena banka, Aushilfskassenverein je postal Mariborski kreditni zavod. Mestna hranilnica je dobila svojega slovenskega gerenta.

Poleg teh prevzemov tujih podružnic in prevzema domačega zavoda Mestne hranilnice pa so se v Mariboru kmalu pojavile tudi podružnice raznih bank iz Ljubljane in Zagreba. Tako je kmalu prišla v Maribor

Ljubljanska kreditna banka, tu je napravila svojo podružnico Centralna banka iz Zagreba, Slovenska banka in Trgovska banka iz Ljubljane. Gospodarska kriza pa je mnoge teh odnesla. V Maribor pa so prišle nove podružnice. Prve hrvatske štedionice, Zadrugnogospodarske banke in končno tudi Celjske posojilnice, ko se je spremenila iz zadrug v delniško družbo.

V razdobju 1918 do 1938 se je v Mariboru ustanovilo tudi več novih samostojnih zavodov. Med največje moramo imenovati Banovinsko hranilnico v Mariboru, ki je bila ustanovljena kot Oblastna hranilnica Mariborske oblasti. Ustanovila se je Krekova posojilnica, I. delavska posojilnica, Jugoslovanska hranilnica, Štajerska hranilnica.

Delovanje denarnih zavodov je hotela dirigirati tudi mestna občina, ker je v mestu primanjkovalo stanovanj in je zahtevala, da mora vsaka banka imeti svojo hišo. Res so banke poskrbele za to, da so dobile svoje hiše, toda pokupile so stavbe le Zadrugna gospodarska banka je zidala novo hišo, pa je imela to nepriklado, da je prišla z zidanjem ravno v dobo inflacije. Posojilnica v Narodnem domu je imela izpred vojne dobe svojo hišo. Spodnještajerska ljudska posojilnica pa si je kupila hišo v Gosposki ulici. Banovinska hranilnica si je sezidala novo veliko palačo.

V poslovanju so bili mariborski denarni zavodi solidni. Imeli so to srečo, da se jim tudi v zadnji denarni krizi, kljub temu, da so bili težko prizadeti zaradi povezanosti z drugimi zavodi, ni bilo treba poslužiti zaščite. Danes v Mariboru vodilni domači samostojni zavodi Spodnještajerska ljudska posojilnica, Mestna hranilnica in Posojilnica v Narodnem domu vsi normalno poslujejo in Mariborčani se jih vedno bolj oklepajo. Bančne podružnice so zaradi svojih central bile vse brez izjeme deležne zaščite. Banovinska hranilnica bo pa gotovo v doglednem času postala le podružnica ljubljanske banovinske hranilnice, kakor hitro bo izšla uredba o banovinskih hranilnicah.

Ko gledamo nazaj na vse prestale krize, moramo mariborskim vodilnim domačim zavodom čestitati, da so vse te krize tako odlično prestali. Gotovo je tudi to danes dokaz, da so Mariborčani zmožni, da vodijo narodno denarno gospodarstvo. Ni bilo pomoči od zunaj, dasi je bila potrebna, ni pa bilo treba seči po zaščiti. Tudi mariborska podružnica Narodne banke je zadnja leta z veseljem spremljala ugoden razvoj teh domačih denarnih zavodov.

(Nadaljuje prihodnjič)

**POSLUŽUJTE SE
PODJETIJ, KI
OGLASUJEJO V
NAŠEM LISTU!**

Slov. Babica

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
Diplomirana na Univerzi v
Pragi in v Buenos Airesu
Ordinira od 9 zjutraj do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni

Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodcu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Ženske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLEJNJE.
Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

Perramus Suknje Obleke

Najboljšo postrežbo dobite v
KROJAČNICI
LEOPOLD UŠAJ
Cene zmerne - Delo prvovrstno
GARMENDIA 4947
La Paternal Buenos Aires

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO
PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.

ALVAREZ THOMAS 1035

U. T. 54 - 2756

Buenos Aires

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tudi za svatbe.

Oprava in sobe za prenočišče

popolnoma prenovljene

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ZIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

ZA POUK IN ZABAVO

NAŠI MOŽJE

Dva misijonarja

IRENEJ FRIDERIK BARAGA

Irenej Friderik Baraga se je rodil dne 29. junija 1797. leta na gradiču Mala vas pri Dobriču na Dolenjskem, a že dve leti pozneje se je preselil s starši na graščino Trebno. Leta 1806 so ga poslali starši v Ljubljano, kjer je prišel po očetovi smrti (1812) v hišo znamenitega jurista Jurija Dolinarja, profesorja cerkvenega prava in cerkvene zgodovine, ki je odselej vodil njegovo vzgojo. Razen šolskih predmetov se je učil tudi tujih jezikov, zlasti pa risanja, kjer je dosegel dokaj spretnosti. Po dovršenih latinskih šolah se je učil Baraga na Dunaju pravoslovja, a leta 1821 je stopil v ljubljansko bogoslovnico in bil 1823 posvečen v mašnika. Služboval je najprej kot kaplan v Šmartnem pri Kranju, a kmalu je prišel z janzenističnimi duhovniki navzkriž. Prišel je v preiskavo in bil premeščen v Metliko, kjer je dočkal le nova preganjanja — bil je dejansko napaden — in se zato prigrabil za misijonarasko delo ter odpotoval v Ameriko. Na Silvestrovo 1830 je prišel Baraga v New York in se javil 1831 v Cincinnatiju pri škofu Fenwicku, katerega je prosil, naj ga pošlje na misijonsko delo med Indijance. Želja se mu je izpolnila. Petindvajset let je misijonaril Baraga med Indijanci, najprej pri plemenu Otava ob Michiganem, nato v Arbre Croche (Krivo drevo) 1831—1833, nato v Grand Riveru 1833—1835; a tudi tu si je nakopal sovražnike radi svojega nastopa zoper trgovce, ki so z žganimi piščami zastrupljali ljudstvo, in proti vladi, ki je hotela Indijance nasilno preseliti. Zapustiti je moral Krivo drevo in oditi med Čipeva Indijance v pokrajine ob Gorenjem jezeru, kjer je ostal do l. 1853.

V tem letu je bil Baraga v Cincinnatiju posvečen za škofa, sedež mu je bil Sault-St. Marie, pozneje pa Marquette. Leta 1866 se je še udeležil zborovanja vseh ameriških škofov; a tu ga je zadela kap in po dolgem hiranju je umrl 19. januarja 1868.

Večji del svojega življenja je prebil Baraga med Indijanci, širil med njimi krščansko vero, jim zidal cerkve in šole, jih civiliziral in se zlasti trudil, da bi jih odvrnil od žganih pišč. Da bi imelo njegovo delo čimveč uspeha, se je dobrega naučil njihovega jezika in izdal v čipevščini številne nabožne knjige, katekizem, Jezusovo življenje in drugo. Napisal je tudi osnovne vaje v čipevščini, čipevsko-angleški in angleško-čipevski slovar ter slovnico čipevščine; s temi knjigami se je proslavil tudi med jezikoslovci, ker tvorijo dragocen vir za študij indijanskih narečij. Njegov nemški opis navad in običajev Indijancev je izšel tudi v slovenskem prevodu (1837).

Ko je bival Baraga še na Slovenskem, je tudi nam napisal nekaj nabožnih knjig, vmes "Dušno pašo", ki je bila dolga leta med najboljši prikljubljenimi in razširjenimi molitveniki ter je dosegla mnogo ponatisov. A tudi v Ameriki ni pozabil svojih rojakov, ter je napisal "Premišljevanja o štirih poslednjih rečeh".

Baraga je bil, kakor njegov učitelj Hofbanec pravi, ljudski apostol, hotel je popraviti to, kar so zanemarili janzenisti in jozefinski duhovniki. Temu namenu in v tem duhu so bile napisane njegove slovenske knjige — hotel je najti zopet stik z ljudstvom katerega so jozefinci in janzenisti omalovaževali. Ko mu je bilo vse to onemogočeno v domovini, je izpolnil svoje življenjsko delo med neciviliziranimi Indijanci.

FRANČIŠEK KSAVER PIRC

Rodil se je 20. novembra 1785 v Godiču in obiskoval v bližnjem Kamniku šolo, katero so oskrbovali frančiškani. Latinske šole in bogoslovje je dovršil v Ljubljani, kjer se je prav v tistem času pričela gojiti pod francosko vladno tudi slovenščina in je imel pač tudi priliko priučiti se francosčine. Leta 1813 je bil posve-

čen za mašnika in je služboval do leta 1819 v Beli peči pri Kranjski gori, nato do leta 1829 v Pečah pri Moravčah in do leta 1835 v Podbrezjah pri Podnartu. Pod vplivom misijonarja Barage se je odločil, da zamenja — dasi že petdesetletnik — pripravno župnijo na Gorenjskem s težkim misijonariskim poklicem. Junija meseca 1835 je zapustil Pirc Kranjsko, odpotoval v Ameriko in misijonaril med Indijanci, dokler so mu to dopuščale telesne moči. Leta 1864 se je za kratek čas vrnil v domovino ter pridobil vrsto sotrudnikov, duhovnika Josipa Buha in sedem bogoslovcev, ki so šli z njim v Ameriko. Leta 1873 se je — starček 88 let — za stalno vrnil na Kranjsko in živel nekaj časa pri frančiškanih v Kamniku nato v šenklaški duhovniški hiši v Ljubljani, kjer je umrl 22. januarja 1880 leta, v 95. letu svoje starosti.

Kot misijonar je bil Pirc neutrudljiv in neustrašen delavec. Če je z velikim trudom uredil misijonsko postajo, jo je kmalu zapustil, izročil drugemu duhovniku, sam pa šel drugam oznanjat verske nauke in dosegel skoro povsod prav lepe uspehe, ki so bili deloma tudi plod Pircove izredne praktičnosti. Ni se namreč zadovoljil, da je Indijance poučeval v krščanski veri in jih krščeval, skušal jih je tudi omikati (civilizirati) in jim pridobiti iste pravice, katere so imeli belokožci. A za to je bilo treba, da so si uredili oni rodovi, ki so se preseljevali kot pastirji iz kraja v kraj, stalna bivališča, kar je dosegel Pirc s tem, da jih je učil kmetijstva in jih tako privezal na grudo. Iz domovine si je priskrbel semena, jih razdeljeval med Indijance, zasajal sadne vrtove, učil Indijance, kako je treba sejati, orati, kositi, žeti, mlatiti in opravljati vsa druga kmetijska dela. Seznanil jih je s turščico, graham, fižolom in drugimi rastlinami. Lastnoročno jim je kazal, kako je treba rabiti plug, srp, koso in cepec. Učil jih je živinoreje, kupil veliko mrežo za ribolov, drugod sestavil mlatilni stroj in prigovaljal Indijance, da so si gradili, namesto šatorov iz lubja, lesene hišice. Na ta način so nastale naselbine, bilo je možno ustanoviti šole, kjer so se otroci in odrasli učili pisanja in branja, in stalne misijonske postaje. Kjer so bili poprej pragozdovi, so nastala prijazna sela in rodovitna polja; Indijanci so se vdali in si polagoma pridobili te pravice, katerih so bili deležni belokožci. A Pirc se je brigal tudi za njih telesno zdravje. Zdravil je bolnike s homeopatičnimi sredstvi, in ko so se širile koze, je Pirc sam cepil 900 Indijancev. Mnogo si je prizadeval dobiti potrebne denarne in druge pripomočke. Semena in druge za kmetijstvo za uspešno delovanje med Indijance potrebne stvari je dobival od svojih prijateljev na Kranjskem. Teže je šlo z denarnimi podporami, čeravno se je trudil, da bi se v Združenih državah ustanovila dobrodelna bratovščina za misijone med Indijanci. Kakor Baraga se je tudi Pirc kmalu naučil jezika rdečekožcev in napisal v narečju Otava-Indijancev "Veliki katekizem" z obširno razlago in zbirko 70 pridig za nedeljo in praznike; sestavljal je še razne druge knjige, ki pa ni mogoče vedeti, koliko jih je izšlo v tisku.

Kako se je Pirc Indijancem priljubil, kaže priimek, katerega so mu dali: "dobro srce", in da so se 1862. leta uporni rdečekožci na njegovo posredovanje pomirili.

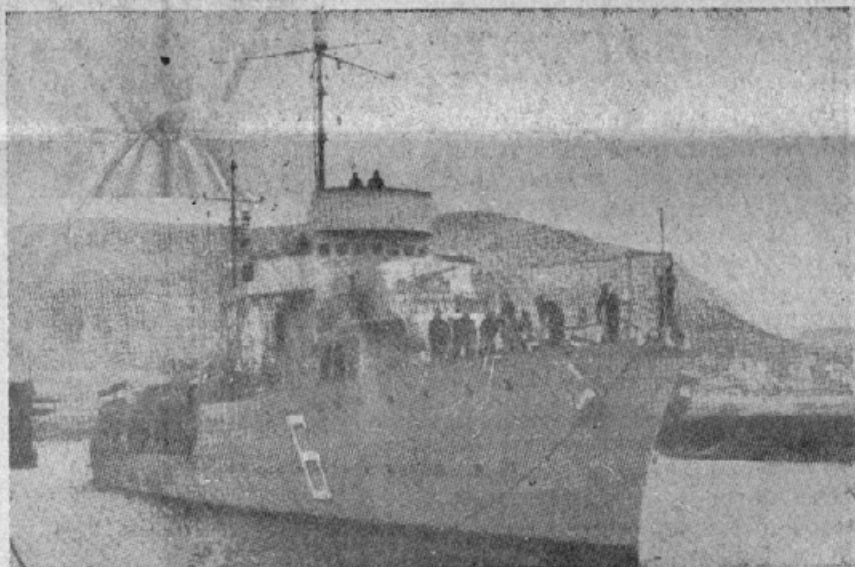
Na Slovenskem si je pridobil Pirc velike zasluge za povzdigo sadjereje. V letih 1830 in 1834 je izšel v dveh delih njegov "Kranjski vrtnar", ki ga je založila Kmetijska družba v Ljubljani in ki zavzema med maloštevilnimi slovenskimi kmetijsko-strokovnimi knjigami one dobe odlično mesto, ker vsebuje prvi sestavni (sistematični) pouk o sadjarstvu. Kako potrebna je bila knjiga našim kmetovavcem, dokazuje dejstvo, da je izšla pozneje še dvakrat (1845 in 1863) in bila je tembolj koristna, ker je dotlej izdajala Kmetijska družba svoje spi-

se v nemškem, ogromni večini Kranjcev, nerazumljivem jeziku. Leta 1834 je izdal Pirc še droben spisec v slovensko-nemškem jeziku: "Podučenje, kako se morajo škodljive gošenice končati". Še iz Amerike se je zanimal za napredek kmetijstva na Kranjskem in bil med prvimi, ki so zahtevali, naj izdaja Kmetijska družba v slovenskem jeziku časnik, ki bi poučeval ljudstvo v kmetijstvu, obrtniji in rokodelstvu. Malo pozneje so res pričele izhajati pod Bleiweisovim uredništvom kmetijske in rokodelske "Novice" (julija 1834), kjer je sodeloval tudi Pirc in vnovič nagovarjal kmete za umno sadjerejo. Na svojih službenih mestih pa je Pirc nazorno poučeval ljudstvo o sadjereji in zasadil v Podbrezjah lep sadovnjak. Njegove zasluge za sadjerejo je priznala tudi Kmetijska družba, ki mu je poslala 1843 v Ameriko srebrno svetinjo in 1864, s tretjo izdajo "Vrtnarja", pohvalno pismo. Pircovo delo je šlo v klasje, sadjereja se je na vsem Kranjskem toliko povzdignila, da je imela Ljubljana do 1864. leta tri sadne razstave.

Pircove pesmi, v katerih opisuje svoje doživljanje v Ameriki in ki jih je zbral 1874. leta, so dandanes že pozabljene, zan je gove znance in farane, katerim so bile namenjene, pa so bile ob Pircem času brez dvoma ljub spomin in zanimivo štivo. Ne pozabljeno pa je danes njegovo delo za povzdigo sadjarstva, ki mu je prineslo priimek "očeta umne sadjereje".

Sirija in Libanon

Sedanja vojska se vedno bolj približuje bližnjemu vzhodu, to je Levantu in že slišimo padati grozeče besede, ki napovedujejo skorajšnje dogodke v Siriji, na Libanonu, v Palestini, to je v tipičnih levantskih

Naša vojna ladja, ki je prestopila k Angležem

deželah. Iz za diplomatskih vrat se čuje še rahlo šepetanje in v tem šepetanju se ponavlja beseda Sirija. Kaj bo s Sirijo, ali bo predstavljala novo veliko bojišče ali bo služila za kupnino med velesilami in drugimi državami in nastaja tudi vprašanje, ni li mogoče Sirija tista dežela, kjer se bo odločila sedanja vojna. Že takoj ob začetku sedanje vojne, septembra 1939, so se pričele širiti vesti, da sta Anglija in Francija zbrali v tej deželi ogromno vojsko, vesti so trdile da pol milijona dobro oboroženih mož, nekateri so trdili, da celo dva milijona, toda to je bilo pretirano. Poveljnik te armade je bil maršal Weygand. Proti komu je bila naperjena ta armada: morda proti Rusiji, ako bi čez Kavkaz in Armenijo hotela vdreti na Sredozemsko morje? Morda proti Italiji, ki bi utegnila ogrožati to francosko mandatno ozemlje, oziroma angleški mandat v Palestini, morda proti Nemčiji, ki bi utegnila po suhi poti čez Turčijo in Sirijo napasti Sueški prekop, morda celo proti Turčiji, da jo zapadni velesili drže v šah in ji imponirata s svojo močjo. Prišel je zlom Francije v Evropi in usoda Sirije je obvisela v zraku ter se vedno visi. Ali je bila Sirija tudi predmet razgovorov, ki jih je imel Papen nedavno v Čekem lesu? Ali je sedanja grško-italijanska vojna bila le priprava, da bo mogla Italija oziroma Nemčija po zavzetju celinske Grčije ter grških otokov, zlasti Krete, čimprej napasti Sirijo in Palestino in od tam z druge strani ogrožati Suez,

Ravno v tem času je prišel Hitler

pritisniti na vsehjsko vladu, da mu prepusti Sirijo za svojo bazo proti Angležem. Poslal pa je tja tudi že svoje agente, da tamkajšnje neenotno ljudstvo pridobe za Nemčijo. Veliko bo v tem pogledu odvisno od Francije, pod katere protektoratom je Sirija.

In kakor poročajo vesti zadnjih dni, se je nezmožni starček Pétain udal pritisku in dal na razpolago Nemcem sirijska letalska postajališča, da od tam polete v Irak, na pomoč revolucionarjem, ki se bore proti Angležem.

Vprašanja, dajo misliti. Zgodovina pravi, da je bila Sirija vedno bojišče za premoč v Levantu. Od Asircev, Babiloncev, Egipčanov in Perzijcev do arabskega imperija, do križarjev, Seldžukov in Turkov, vedno so bili tu krvavi boji. Navidezno oblast so imeli po zlomu arabskega imperija v Siriji do svetovne vojne Turki, toda Francija je že pred svetovno vojno spekulirala na to ozemlje, ki ga je po vojni tudi res dobila kot mandatno ozemlje in ga po raznih pogajanjih, diplomatskih korakih, zlasti pri Zvezi narodov, obdržala do danes.

Dežela Sirija obsega 202.000 kvadratnih kilometrov ter po zadnjem štetju 3.451.000 prebivalcev. Od tega pa je treba odšteti pokrajino Hataj, ki obsega 5000 kv. km s skupno 228.000 prebivalci in ki je sedaj v resnici že turška pokrajina. To je namreč takozvani Aleksandrijski sandžak, za katerega bi še pred leti kmalu izbruhnil oster spor med Francijo in Turčijo, pa je Francija popustila. Sirija upravno ni enotna. Navidezno se deli v dve samostojni republiki, to je pravo Sirijo, ki ima 175.000 kv. km in 1.940.000 prebivalcev, to je 11 na kv. kilometer, na gorsko in skoraj krščansko republiko Libanon, ki obsega 9000 kv. km in ima 865.000 prebival-

cev. Stojna pravzaprav Sirija ni bila nikoli, ker nima enotnega prebivalstva. 48% prebivalstva so Sirijci Arabci, kakih 30% Turki, ostale arijski Kurdi, prav tako arijski Armeni, dalje Judje, Grki in končno je nekaj evropskih naseljencev iz zapadnih držav. Večji procvit je dosegla Sirija pod vladno naslednikov Aleksandra Velikega, ko je prišla pod grški kulturni vpliv ter je obsegala tudi Palestino.

ZA NAŠE GOSPODINJE

NEKAJ ZA VSAK DAN

Vsak dan so v družinskem življenju najbolj kočljive prve minute, potem, ko se mož vrne z dela domov. Če se pametna žena zna teh prvih deset minut obvladati in se vesti z možem prijazno, previdno, ne da bi se pritoževala in ne da bi kaj zahtevala, pa je ostali del dneva že pridobljen za mirno skupnost in dobro voljo. Vprav zato mora biti sleherna ženska tudi diplomat.

Imamo izvrstna, nova navodila — recepte — za različne jedake. Toda nikdar ne sme gospodinja teh novih jedil kuhati takrat, če dobi goste. Gostje niso za to tukaj, da bi na njih preizkušali nove recepte; te je treba dobro preizkusiti prej. Kar pa damo gostom, mora biti kaj takega, o čemer smo prepričani, da bo dobro.

Stanovanje in vse, kar je v njem, je za tiste ljudi, ki prebivajo v njem. Pa ne narobe! Pametna gospodinja noče biti sužnja svojega pohištva in posodja in zato tudi ne bo zahtevala, da bi bili sužnji pohištva in parketov njen mož in njeni otroci in posli.

Lepo je, če je miza okrašena s cvetlicami in drugimi okraski. Vendar ne smejo vaze in šopki in svečniki itd. motiti ljudi, ki sedijo za mizo.

Otroci spadajo k otrokom. Zatorej, če pride kdo na obisk, naj otroci ne bodo zraven, saj ovirajo pogovore odraslih, marsikaj poberejo, kar ni zanje in postanejo predrzni.

Domača obleka bodi prav tako snažna in čedna, kakor je obleka gostov. Neukusno je, če bi gospodinja sprejela goste v kaki obnošeni pražnji obleki.

Če mož prevečkrat sili z doma in zahaja v krčmo, naj se žena kdaj pa kdaj vpraša, ali ni nemara tudi ona kriva, da je mož takšen. Mogoče ga ona sama s svojim vedenjem, ki je vse drugo kot prijazno, podi iz hiše.

RAKTIČNI NASVETI

Obledeli blagovi dobe zopet svoje lepe barve, če dodaš vodi v kateri jih izlakne malo galuna in ne jesiha.

Lestvice se ne spodmikajo na gladkih tleh, če jim spodaj podložijo gumijaste ploščice iz starih obročev od avtomobila.

Sajaste madeže odpraviš z rok, če jih obrihaš s citronovo lupino.

Perilo najbolje ovlažiš z mlačno vodo. Mlačna voda se hitreje in bolj enakomerno razdeli po perilu, kot mrzla, zato imej za ovlaženje vedno mlačno vodo, saj nastanejo od mrzle vode tudi maroge na perilu.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in B. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Majniška nedelja

Ni bila taka, kakor nam žive v spominu. Na sinjenu nebu gori sonce in toplo boža svetno pomlad. Drevje se je okitilo z belim in rožnim cvetjem, kostanji so prižgali svečice na katerih se pasejo živahne čebelice, po travnikih evrčijo murni, lastavice se živahno žvrgoleč sprevajajo skozi dehteče ozračje...

Tako je podoba majniške nedelje, ki nam živi v spominu, in nekaj takega smo si želeli to nedeljo priklicati v spomin, ko smo pohiteli v Lurdes, kakor je že vpeljana naveda vsako leto na zadnjo majniško nedeljo. Da se vsaj tisti dan nekoliko bolj domislamo Marijinega meseca.

25. majnika pa ni bila taka majniška nedelja. Še dolgo ne! Pač so veselo igrale godbe, ki so slavile argentinski narodni praznik, toda ni bilo ne čebeljajočih lastovic, ne evrčajočih murnov, ne cvetočega majnika... Pust dan je bil in nekako nestanovitno je viselo svinčeno nebo, skozi katero so začeli potiskati mrzli vetrovi prav tisto uro, ko je bilo treba iti na pot.

Kar nič posebnega se nam ni obetalo.

Da bi vsaj dežja ne bilo! Bila je ura dve popoldne. Druge nedelje je tisto uro že vse živahno v Lurdesu, kamor neprestane množice iz mesta in okolice hité. Saj je Lurdes cerkev postala ena najbolj privlačnih svetišč. Zato seveda tudi nas potegne k sebi in to nedeljo smo si odbrali za naš shod.

Druga leta, ko smo vedno bili srečeni z lepim sončnim dnem, smo se mi skoraj zgubili med množico drugih božjepotnikov, to nedeljo je pa kazalo, da bomo sami med seboj.

Bila je ura tri. Malo nas je še. Treba bo malo počakati.

Poprtežljivo je gledala svetogorska Marija, ki smo si jo to pot prinesli, da bo ona vodila našo procesijo. Kakor iz Svete Gore svečano mirno vodi usodo naroda, ki živi in trpi na podnožju in ljubeznjivo pričakuje prihajajoče romarje, da jim izroči Jezusa, od katerega naj se ne trpeti in srečno živeti, tako nas je čakala tudi v Lurdesu, da bo sprejela naše prošnje in potrebe.

Pa kar kmalu je zaživelo okrog svetišča. Že so se začeli vsipati znani obrazi iz omnibusa in kolektivov. Oni so iz Avellanede, tistile iz mesta, oni so iz Hurlingham, tamle so iz Ville Lugano, oni iz Mataderos, tisti iz Liniersa, tamle se zbirajo znanci, ki so se lani zadnjič videli prav tukaj...

Malo se smo počakali in že se je naša pobožnost začela. Najprej z rožnim vencom po špansko, nakar je stopil na prižnico gospod Janez.

Prejšnja leta je bil gospod Jože poklicani govornik na tem prazniku!

Zakaj smo se zbrali? Tako je povzel besedo govornik. Pač s tisto mislijo, s katero smo hodili na božjo pot doma, ko smo ponesli svoje skrbi in potrebe pred milostni prestol nebeške Kraljice. Če smo pa nekoč doma imeli svoje lastne osebne zadeve in potrebe, če smo po Mariji izročali Bogu naše lastne prošnje, imamo pa sedaj še eno zadevo več, eno zadevo, ki je nam vsem velika in sveta, zadeva naše domovine, ki so jo porinili v toliko bridkost. Komu pač ne krvavi sree, kadar se domisli nje? Kdo ne bi jokalo s pesnikom Jenkotom:

Bridka žalost me prešine,
ko se spomnim domovine,
od nikogar spoštovane,
od vsakogar zaničevane.

Toda, na katerega mogočnika naj se obrnemo in tirjamo našo pravico? Eno upanje imamo mi mali Slovenci.

Kristusu Kralju je naš narod priredil veličastni mednarodni kongres. Njemu se je posvetil, Njemu je svojo usodo izročil. Vanj tudi danes upa in od Nega pričakuje pomoči in zaslombe. Dve leti še ni tega, ko se je ta kongres vpisal v Ljubljani. Sedaj naš narod ves svoj up stavi v Kristusa Kralja.

Prav ta zadeva pa je, katero smo preložili pred božji prestol podprto s pomočjo Matere božje, da bo po njej dobila naša prošnja mogočno veljavo.

Po nagovoru se je razvrstil sprevod. Najprej so nesle dekleta svetogorsko Marijo, med množico pa kip Lurške Matere božje. Peveci so pa imeli dobrega pomagača. Mogočni

radijski ojačevalci je dvigal njihovo pesem do neba in odprl grla vsem navzočim, tako da smo med glasnim petjem stopali gori po stopnicah v gornjo cerkev, kjer smo videli, da počasi dobiva že pravo podobo. Lani so bila vsa okna še odprta, letos je večina že zaprta in kot napoveduje, bo ob letu že tudi gornja cerkev prirejena za službo božjo.

Mi smo imeli lepo procesijo.

Pa glej si kaj! Zakaj pa ljudje dežnike odpirajo? Menda ne Mariji na čast! Začel se je po malem ponujati dež, ki je sicer grozil a vendarle — čakal.

Malo smo pohiteli in ko smo bili v cerkvi, smo se že kaj malo zanimali za to kaj je zunaj. Šele potem smo mogli ugotoviti, da bi se prav do dobrega oprali, če bi se zakasneli za pol ure več! Menda nam je Marija dala nauk, da moramo biti malo bolj točni! In ne bo napak, če ta nauk razumemo in dobrohotno sprejmemo in se zanj naprej vedno izkažemo točne.

Procesijo je vodil P. Gabrijel, ki je bil letos že drugič navzoč na Lurški slovesnosti, ki bo prihodnje leto moral tudi to nalogo sprejeti, da bo kaj spregovoril in tudi v tem nadomestil rajnega gospoda Jožeta.

V cerkvi smo nato zapeli litanije in po končanem blagoslovu je g. Janez še po špansko spregovoril s posebnim opozorilom na misel, katero nam navdaja narodni praznik, ki nas spominja, da je zemeljska domovina le pot proti večni domovini, kjer večni maj cvete...

Druga slika naših bir mancev in botrov

Birmanci in botri ob priliki

birme na Paternalu

Med tem se je pa vreme izlilo in nas je zunaj že spet čakal veder dan, da smo se mogli pogovoriti še kaj drugega.

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

1. jun. Maša na Paternalu za Marijo Cigoj. Molitve na Paternalu.

8. jun. Maša na Avellanedi za Antona in Frančiško Repič. Molitve na Paternalu.

Za Antona Gregoriča bo maša ob 12 uri pri Sv. Rozi.

Binkoštni praznik je spomin prihoda Sv. Duha na apostole. Tudi za kristjane skozi vsa stoletja ima Sveti Duh na razpolago obilico svojih darov. Toda vsiljuje jih nikomur, pač pa zahteva od vsakega vernika,

da tudi sam nekaj stori, da pokaže pripravljenost, odreči se neurejenim nagnjenjem in tako sree usposobi za delovanje božjih darov. Človeku pa, ki je ves obrnjen samo na posvetne stvari in mu božjega ni nič mar, Sveti Duh ne primora s svojo milostjo, ker človekovo delo je pred Bogom kaj vredno le tedaj, če je storjeno iz proste volje z željo, da izpolni voljo božjo.

Na binkoštni praznik ste povabljeni posebno botri in birmanci, da skupno poprosimo daru pravega spoznanja in stanovitnosti.

Janez Hladnik

Krojačnica 'Gorica'

Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

TALLER DE CARROCERIAS

"EL RAPIDO"

IVAN CERKVENIK

Barvanje sistema "Duco" —
Tapeciranje — Prevlaka — Kabine — Karoserije — Popravljanje blatnikov

ENTRE RIOS 310 QUILMES
U. T. 203 - 1298 Quilmes

Caričin ljubljeneec

ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje 228

Pravkar se je v mislih bavila s svojim prijateljem, v tem trenutku pa je prišel tudi Rajmond Helm sam, kakor da bi ga bile priklicale njene najbolj skrite misli.

Bodi previden in molči, nihče ne sme zvedeti za prihod mojega prijatelja, — zašepčala mlada ministarova soproga svojemu služabniku, potem pa si z roko stisne svojo obleko in odide skozi majhna tapetirana vrata iz svojega budoarja.

Prav tako tiho in hitro je prispele v temi na vrt, od tam pa na obalo Labe.

Vedela je, da je nihče ne bo opazil.

Razen tega pa so ji bili služabniki vdani in zvesti, vsi so jo ljubili in oboževali.

Okoli nje je bilo vse temno. Močan veter je stresal vrhove dreves, skozi to suštenje pa je Ana zaslišala žuborenje reke.

Prispela je k obali.

Nekaj trenutkov pozneje je pristal ob obali majhen čoln — kljun zadene ob breg, na pesek pa skoči mladenič in priveže čoln z dolgo vrvice k najbližjemu drevesu.

Kmalu zatem sta odjeknila skozi noč dva dolga žvižga.

Nad vrhovi dreves se je prikazala sedaj na oknu v vili luč. To je bilo znamenje, da je stari in zvesti sluga Baltazar opazil signal in da bo storil ostalo.

Mladenič je začel nervozno hoditi po obali sem ter tja, — bil je Rajmond Helm, gardni častnik.

Naposled je zaslislal korak.

— Ali ste vi, Rajmond? — vpraša prišlec z drhtečim glasom.

— Jaz sem, Ana! — odgovori hitro mladi poročnik in se približa grofici, ki jo je nejasno razločil v

mraku.

Ko mu je prijateljica ponudila svojo malo roko, je mladi častnik vzkliknil:

— Vaša roka je vroča, Ana! Ali imate vročico?? Ali pa morda že veste — — —

— O čem govorite, Rajmond? — ga vpraša mlada grofica, ki v temi ni mogla videti bledega in skrbipolnega obraza svojega prijatelja. — Kako čudno, da sva se ravno ta večer še enkrat sešla! Ko bi vi vedeli, Rajmond — — —

— Morda vem več kakor vi, Ana! — jo mladi častnik razburjeno prekinje. Bodite prepričani, da me je privedla k vam samo skrajna skrb in nepopisen strah!

— Kaj bi mi radi s tem povedali, Rajmond? — ga vpraša Ana, kateri je postalo tesno pri srcu.

Slišala je, kako njen prijatelj težko sope in zopet se je pojavila njena stara bojazen.

— Mar mi preti kakšna nevarnost? Oh, vem, da ste mi vdani, — govorite, kaj vas je privedlo k meni?

— Ali ste dobili kakšne vesti od svojega soproga, Ana? — vzklikne Rajmond.

— Dobila sem — silno čudne vesti! — odvrne Ana. — Haym mi piše, da se moram nocoj na vsak način odpeljati s kočijo, ki mi jo bo poslal, v njegovo palačo v mesto. Poudarja v pismu, da mi to javlja na kraljevo izrečno željo. Ali veste vi kaj o tem, Rajmond?

Mladi častnik pridružen zaječi.

— Temna usoda vas čaka, bojim se za vas, Ana! — vzklikne mladi poročnik. — Na vsem širnem svetu ni človeka, ki bi tako trepetal za vas! Vsak trenutek sem z veseljem pripravljen za vas položiti svoje življenje na oltar. Toda sedaj vem, da boste postali žrtev podle in brezobzirne muhavosti našega vladarja!

— Ali govorite o kralju?

— O kralju in o vašem možu, Ana! — odvrne mladenič. — Na žalost! Vi veste, zakaj sem stopil v službo kralja Augusta. Hotel sem biti v vaši bližini, kajti vedel sem, da vam preti nevarnost. Sedaj pa, ko je nevarnost pred vrati, vas ne morem rešiti, ker sem preslab! Poslušajte, kaj sem zvedel!

Ne da bi si oddahnil je pripovedoval Ani o vsem, kar je slišal minule noči, ko je bil na straži.

Ana je stala kakor okamenela in ga poslušala.

Nekolikokrat ga je tudi prekinila. V njej je besnel vihar ogorčenja. Mislila je, da ne bo preživela sramote, katero sta ji povzročila kralj in njen mož.

— Oh, kako podlo je to! — vzklikne mlada grofica Ana. — Sedaj je raztrgana zadnja vez, ki me je vezala z mojim nedostojnim možem! Sedaj ga sovražim in preziram!

— Drugega si ni zaslužil, — odgovori Rajmond. — Braniti bi se bil moral, nasprotovati, čeprav je vedel, da mu preti nevarnost, da bi ga dal kralj vreči v ječo. Samo po sebi ujemno je, da je bil pijan, ko je to pisal.

— Toda jaz bom kljubovala kraljevemu nalogu! Še to noč bom pobegnila! — reče Ana obupano.

Rajmond ji trpko odgovori:

— Vsak poizkus, da bi odpotovali odtod brez kraljevega dovoljenja, bi bil zamen. Kralj August se le predobro zaveda tega, kar dela. Vi nimate več mnogo časa, kraljeva kočija se brez dvoma že nahaja na poti proti vašemu bivašču.

— Ne, Ana, ne morete kljubovati, sleherni poizkus boga bi ostal brez uspeha!

— Toda, moj Bog, Rajmond, kaj naj bi storila? — vzklikne mlada grofica obupano. — Mar ste prišli sem samo, da bi mi pokazali prepad, — mar boste mirno gledali, ko bora

brez pomoči padla v globino?

— Ne govorite tako, Ana, — ji odgovori mladenič, — vi ne veste, kako me to boli! Vse svoje življenje, vsak utrip svojega srea pripada vam! Prišem sem, da bi vas opozoril na nevarnost in obljudbam vam, da bom pazil na vas, — seveda ne odkrito, kajti tega ne morem, toda tajno vas bom ščitil in bdel nad vam ter pazil na sleherni vaš korak, Ana!

Vedno se morate zavedati, da se zvest prijatelj nahaja v vaši bližini, — toda bodite pametni in se ne izdajte z nobenim nepremišljenim pogledom!

Grofica je ganjeno poslušala svojega prijatelja.

V njenih očeh so se bleščale solze.

Mar je na svetu še kakšen človek, ki bi bil tako nesebičen in tako zvest?

Grofica Ana je čutila, da mora biti Rajmondova ljubezen, ki jo goji do nje nanaravna, čista in sveta, — nikdar ji ni kazal ničesar drugega, kakor toplo in iskreno prijateljstvo.

— Hvala vam, Rajmond, — zašepčala Ana ganjeno in mu ponudi obe roki, ki jih je mladenič nežno potegnil k svojim ustnicam. — Vidim, da mi ne preostaja ničesar drugega, kakor pokoriti se za sedaj povelju svojega moža in kralja.

Nekaj pa vem čisto gotovo!

Praden bi se tako ponižala, da bi postala ljubica kralja Augusta, bom šla rajše v smrt!

Da, ostanite skriti in neznani v moji bližini, Rajmond, moj zvesti prijatelj, pazite v zatišju name in mi bodite ob strani, če bi mi nekega dne pretila nevarnost!

— Bom, grofica Ana! — odgovori mladi častnik. — Kaj bi bilo moje življenje, če bi ne smel več paziti na vas? Neustrašeni in močni boste morali biti, če boste hoteli v pre-

stolici ostati trdni, kajti kralj zna uničiti vsak odpor, vsakogar zna pridobiti zase, kadar gre za to, da hoče doseči, kar si je zamislil in kar želi!

Vi ste lepi, Ana, — lepši ste od Ljubomirske in njegovih ostalih ljubie. V tem leži največja nevarnost za vas!

— Toda jaz sem tudi bolj ponosna in čista kakor vse one! — odgovori mlada grofica samozavestno. — To bo tudi kralj August sam uvidel, povesti bo moral svojo glavo pred čistostjo in če bi se moralo zgoditi to prvikrat v njegovem življenju.

Rajmond ne odgovori takoj.

Grofica Ana ni mogla razložiti, kaj se je dogajalo v teh trenutkih na njegovem obrazu.

Zdajci vzklikne Ana pridružen:

— So že tu! Ali slišite, Rajmond?

Častnik prisluhne.

Skoz noč je zares odmevalo drdranje kočije, ki se je po cesti hitro bližala vili.

— To je kraljev glasnik! — reče Rajmond.

Divja bolelost mu je stisnila dušo, v svojem strahu in skrbni je prijel Ano za roki.

— Ana! — zaječi mladi poročnik. — Sedaj se morava posloviti! Pred tabo leži grenka pot! Takoj se bom vrnil po Labi v prestolico. Zbogom, zbogom!

Čeprav je tudi Ana dobro pojnila pomembnost tega nočnega sestanka, je napol onesveščena omahnila na njegova prsa.

— Zbogom, Rajmond — zbogom — na svidenje! — zašepčala mlada in lepa žena. — Nikdar ti ne bom pozabila tvoje zvestobe, čeprav me čaka kakršnakoli usoda. Nikdar ne bo izginila iz mojega srea hvaležnost, ki si si jo zaslužil, mili moj!

Rajmond si je prizadeval, da bi se otrese trpkega čuvstva, ki mu je polnil dušo.

Pahič Stanko, dijak:

BRIDKA POT

Nevoljno je hitel Janez na postajo. Oče je pisal da pride v mesto, pa ga je šel čakati. Ni bil vesel tega pisma, zakaj Janez je bil petošolec in s tem gospod, njegove obleke so bile brezhibno izdelane in po najnovejšem kroju. Oče pa bo prišel v mesto kot po navadi v stari, zamazani in oguljeni obleki. Janeza je jezila še samo misel, da bo moral hoditi poleg očeta in vsi znanci ga bodo videli in se mu smejali. Toda nič se ni dalo pomagati, treba bo prenesti to žrtve zaradi denarja, ki ga bo oče prinesel s seboj.

Ni dolgo čakal, ko je privozil vlak. Množica ljudi je hitela k izhodu. Janez se je postavil čisto ob stran, da bi ga kdo znanih ne opazil. Očeta dolgo ni bilo. Sprva se je jezil, potem pa mu je bilo celo ljub, saj ju ne bo vsak videl. Med poslednjimi je prišel oče, majhen možček z grčavko v rokah, in oguljenimi obleki in s pokvečenim klobukom na glavi. Janeza je spreletela nevolja ob pogledu na očeta, pa je hitro pristopil k njemu. Ni videl veselega nasmeha na očetovem obrazu, ko je zagledal sina, ni videl roke, ki mu jo je oče ponudil. Hlastno je pozdravil in s trdimi besedami odvedel očeta v najbližjo stransko ulico.

Šla sta počasi po ulici in oče je povpraševal po vsem, toda Janez ni rad odgovarjal. Ob odsekanjih, skoro osornih odgovorih je legla očetu prva senea na čelo in je umolknil. Mrzel jesenski dan je bil, iz bližnje gostilne je odmevala harmonika. Oče je začutil lakoto, otipal je v žepu par suhih klobas od zadnjih kolon in velik kos črnega kruha. Obstal je in dejal:

"Ali ne bi šla malo v gostilno? Lačen sem že."

Janez je zavihal nos, ko pa se je spomnil, da sta v gostilni še najbolj varna, je brž privolil.

Stopila sta čez cesto. Oče je odprl vrata, zatohel zrak jima je med vnojem jedi udaril nasproti. Janez je obstal na pragu, toda ob misli na denar se je premagal in hrabro vstopil.

Ganjeno je poljubil Anino čelo, ki je počivalo na njegovih moških prsih.

— Zbogom, Ana, — vse zate in za tvojo srečo! Zase ničesar! — zaječi mladi častnik.

Zdajci se Ana iztrga iz njegovega objema.

Od vrat se je razlegalo zvonjenje. Kraljeva kočija je čakala.

— Ana! — vzklikne mladi poročnik še enkrat. Iztegnil je svoje roke za njo, toda Ana je že izginila v temi, — nihče mu ni več odgovoril na njegov klic.

In mladenič si pritisne roko na srce ter povesi glavo.

— Ana gre sedaj v brlog leva v kraljevi podobi! Bog naj jo ščiti in obvaruje pred skrajnim! — zašepeče Rajmond čez nekaj časa.

Še dolgo je stal na tem samotnem mestu v starem parku, dokler ni iz ropotanja kraljevske kočije spoznal, da se pelje Ana v prestolico kralja Augusta.

Skočil je v svoj čoln in zaveslal proti mestu.

Dušo so mu polnile težke in črne misli.

Mislil je na tiste žene, ki jih je kralj August že zapeljal na svojem dvoru, premišljeval je o sijaju, o razkošju in razsipnosti, ki je vladala v kraljevi okolici, kajti kralj je hotel v vsakem pogledu oponašati Ludovika XIV., katerega si je postavil za vzor.

Ko je na vratih pozvonilo in je stari sluga odprl vrata, je kraljev poslanik izročil grofici pismo, ki je dokazovalo, da prihaja po nalogu Njegovega Velikanstva kralja.

Dejal je, da je prišel po gospo grofico, da bi jo odpeljal v njeno mestno palačo, kjer bo zvedela vse ostalo.

Ana ga molče uboga.

Od svojih služabnikov se je že prej poslovila, sedaj pa je hitro stopila v veliko kraljevo kočijo, katero so spremljali kraljevi lakaji, ki so

pil. Hotel je v posebno sobo, toda oče je že prisedel k prvi mizi med kmete in se zapletel z njimi v pogovor. Janezu se je zmračilo čelo, potihem je srdito nagovarjal očeta, naj grésta od tu proč, toda oče ga ni več čul. V družbi med enakovrednimi ljudmi mu je zrasla samozavest in Janez se je moral vdati. Zaropotal je s stolom, da so ga kmetje začudeno pogledali in sedel čim bolj proč.

Med pogovorom o letini in drugih težavah je oče počasi privlekel iz žepa klobaso in kruh. Janezu se je kolenilo, ko jo je le pogledal, zato je nevoljno zavrnil očeta, ko mu je ponudil polovico:

"Jejte sami, če boljšega nimate!"

Oče ga je začudeno pogledal, kmet, ki je sedel v bližini, se je ozrl.

"Ali je to vaš sin?" je vprašal.

Oče je potrdil in ponosno pogledal zastavnega Janeza. Pričakoval je, da ga bodo vsi hvalili.

"Prevzetni si, dečko," je dejal kmet, "da še domačega kruha ne maraš več. Kaj pa misliš, da si, če hodiš v gosposko šolo. Ničla si, da veš!"

Janeza je od sramu oblila rdečica, posebno ker so tudi izza drugih miz strmeli vanj. Opočel se je na ulico.

Oče je hotel za njim, pa so ga zadržali.

"Le nič se ne bojte, da vam uide," mu je govoril kmet, "naj si malo ohladi svojo prevzetnost. Ali bi mu jih nadevali, ko bi bil moj!"

"Lačen ni," ga je branil oče.

"Seveda ni lačen!" se je razhudil kmet, "dajte mu pečenko, pa boste videli, ali je lačen ali ne."

Starec je molčal. Bridko mu je bilo ob misli, da ima sosed prav. Ni mogel razumeti, da je res, da se sin sramuje svojega rodu. Opravičeval ga je na tihem, saj ni moglo biti mogoče, da bi njegov sin, eden najzgodnejših fantov domače vasi, postal tako prevzet. Ni mu več dišalo.

nosili baklje v rokah.

Njeni zvesti služabniki so se zbrali pri izhodu, v njihovih očeh pa so se lesketale solze.

Toda mlada grofica jim je samo nemo mahnila z roko v pozdrav, ker ni hotela glasno zajokati.

Revica ni seveda niti slutila, da se ne bo nikdar več vrnila v svojo vilo in ne bo nikdar več videla svojih zvestih.

Kočijaž je pognal konje.

Noč je bila temna, lakaji so jezili ob strani in s svojimi bakljami razsvetljevali pot.

Naposed je kočija prispela v mesto in se ustavila pred palačo Hayma, ministra financ.

Na dano znamenje se vrata odpro, komornica pa sprejme svojo gospodarico, o katere prihodu je že bila obveščena.

Sicer je vladala v palači čudna tišina.

Ko je prispela mlada grofica v svoje sobe, je zvedela, da se njen mož nahaja še v palači kralja Augusta, da pa bo naslednje jutro sprejel svojo soprogo.

Ana je zmajala z glavo.

Kakšen čuden sprejem je bil to!

Toda sklenila je, da bo naslednjega dne poklicala svojega moža na odgovor radi tega čudnega postopanja.

Poleg delavnega kabineta ministra Hayma, se je nahajala velika in temna dvorana, kjer jo je čakala postelja.

Tudi to je bilo čudno, da v vsej palači niso mogli najti druge sobe za svojo gospodarico.

Ni minilo dolgo po prihodu grofice, ko je vsa palača umolknila v globoki tišini.

Grofica se je zaklenila v dvorano s svojo novo komornico, ki je bila že starejša oseba uglatih manir.

Ana pa ni mogla spati.

Lotila se je je neka nenaravna omamljenost, iz katere se je zdramila pri vsakem, najmanjšem ropotu.

la borna južina, tudi vino mu je postalo kislo, sosed pa, ki je tako v nič deval njegovega sina, je zasovražil. Spravil je malico v žep in se hitro poslovil.

"Nikar ne pustite, oče, da bi vas imel sin na konope!" je kričal za njim kmet, ki mu je bilo zlezlo vino v glavo.

Zunaj ob zidu je slonel Janez in skoraj jokal od jeze nad toliko sramoto. Očeta je neprijetno dirnilo.

"Ne maraj," ga je tolažil, a je bil sam bolj potreben tolažbe.

Počasi sta prišla na glavno ulico in tu bi bila Janeza skoro kap zadela. Nasproti je prihajala njegova sestra. Strašno sram je postalo Janeza, da bi ga videla z razcapanim očetom, pa je pospešil korake, da je ostal oče zadaj. Pozdravila sta se in šele ko je bila že daleč mimo, se je pridružil očetu. Hribovec je spoznal sinovo dejanje, a je molčal.

Malokdaj je prišel v mesto, zato mu je bilo vse novo in je obstal pred sleherni izložbo in strmel. Janezu se je zdelo to neumno, jezil se je in prigovarjal očetu: ko bi ne šlo za denar, bi jo bil že davno potegnil. Nazadnje je oče res pospešil korake in vprašal Janeza, kje je šola. Sin se je zbal, da bi oče ne šel v šolo vprašat, ker mu učenje ni šlo preveč od rok, pa je odgovoril, da je daleč proč in ni časa, da bi šla tja. Kmet ni zaslutil ničesar in je verjel.

Nenadoma se je Janez zdržnil. Naproti jima je prihajal njegov razrednik: Brž je skušal odvrčiti očeta k prvi izložbi, toda za svilo ni imel oče nobenega zanimanja. Stopil je dalje, pri tem pa je zagledal razrednika, ki ga je že poznal, odkar je vpisal sina v šolo. Snel je pokvečeni klobuk in ponižno pozdravil.

Razrednik se je ustavil in za trenutek začudeno gledal, ko pa je zagledal Janeza, je vedel, s kom ima opravka.

"Ali je to vaš sin?" je prijazno vprašal.

Do jutra se ni ničesar pripetilo.

Bilo je poldne.

Mlada grofica se je oblekla, pri tem pa ji je pomagala mlada komornica. V velikem kovčegu, ki ga je imela Ana s seboj, so bile samo najvažnejše toalete, — vse so bile izredno enostavne, toda kljub temu so ji izborni pristojale.

Ko je bila gotova z zajutrkom, ki ji ga je serviral lakaj, je Ana zaslislala težke in negotove korake.

Pogledala je proti vratom, pri tem pa se je njen obraz zmračil, oči so se ji divje zasvetile.

To je mogel biti samo njen mož.

Nekaj trenutkov pozneje je zares stopil grof Haym v sobo.

Njegova vnanost je bila vse prej kakor prijetna.

Njegov obraz je bil silno blede in jasno kazal znake strašnega pijančevanja. Njegove sicer živahne sive oči so bile utrujene, vsaka mišica je govorila o nervoznosti.

Le s težavo se mu je posrečilo, da je bil vljuden.

Stopil je k svoji soprogi in ji poljubil roko, potem pa je sedel k njej za mizo in ukazal slugi, naj odide.

Ana je takoj opazila da je njen mož, finančni minister Haym, nekam čudno zbežan.

Radi tega ga je hladno vprašala:

— Zakaj ste me poklicali sem, grof?

Grof skoči s svojega sedeža in začne razburjeno hoditi po sobi sem in tja.

— Zakaj? — vzklikne grof čez nekaj časa. — Ker sem neumen, ker sem norec! Toda ne! Mar sem vedel, kaj mislim in kaj govorim? Saj sem bil pijan kakor čep!

— Jaz se torej lahko vrnem v svojo vilo? — reče grofica, kateri se je grofovo obnašanje stidilo.

— Ne, tega ne smeš! — vzklikne minister Haym. — Kdor pride v peklo, tudi izgine v njem! Pekel ga požre!

Očetu je godila topla beseda sredi tujega mesta in je hvaležno priklimal. Janez se je ta čas že zgubil iz bližine, ker je vedel, kako poročilo bo dobil oče.

Res je razrednik prav prijazno povprašal, koliko posestva imajo doma, ali je še kaj otrok, potem pa je obzirno povedal, da bi oče najbolje storil, če bi sina vzel iz šole, ker mu učenje na noben način ne gre od rok.

Očetu se je upognil hrbet pod strašnimi obtožbami. Proseče je dejal:

"Ali... ali se ne da to popraviti?"

Profesor je videl kmetovo žalost, ko je spoznal, kakšen da je njegov sin, pa ga ni hotel še bolj užalostiti.

"Mogoče bi se še dalo kaj napraviti," je dejal, da bi ga potolažil, "vi sami mu povejte, naj se uči, če hoče, da bo kaj iz njega."

Poslovila sta se in oče je ves skrušen od žalosti krenil za sinom, ki je bil že daleč spredaj. Nič mu ni dejal, ko sta se sešla, vendar je Janez čutil, da se nekaj napravlja.

Oče je pogledal na svojo starinsko uro. Čas je bil, da odide na postajo. Rekel je sinu naj gre zraven njega. Nerač je Janez šel, toda moral je iti, kajti denarja še ni dobil. Vodil ga je po stranskih ulicah in tako hitro stopal, da ga je oče komaj dohajal. V njem je že vrelo, zakaj ko je mislil da je Janez dober učenec, mu je odpustil njegovo prevzetnost, zdaj pa, ko je zvedel nasprotno, ga je potrepeljivost minila. Pred postajo se je Janez ustavil. Zbal se je namreč, da bi ga med ljudmi gotovo kdo spoznal.

"Saj boste sami našli na postajo," je dejal, "moram se učiti in pa denar mi dajte!"

Oče se je ustavil in pogledal, kot da ne verjame svojim očem. To je njegov sin?! Kri mu je zalila lica.

"A tako!" je dejal na ves glas, "Do denarja ti je, ne do mene! Ka-

— Kaj bi mi radi s tem povedali? — vpraša Ana, ki je bila še vedno hladnokrvna in je pretehtala vsako svojo besedo, preden jo je spregovorila.

— Kralj želi, da živite v njegovi prestolici! Kaj naj bi storil? Vsi so proti meni — kralj, kniže in Trepoval! Vsi vedo, da je moja soproga silno lepa — in me radi tega silijo, da bi jim jo pokazal.

In grof se sesede na stol.

Sedaj je Ana vedela, da je Rajmond govoril resnico.

V naslednjem trenutku pa plane Haym zopet s svojega sedeža in mračno pogleda svojo ženo.

— Prepozno je, da bi pobegnili in se jim izognili, — vzklikne finančni minister. — Kralj bi nas vse uničil, popteval, kakor se iznebi vsakogar, ki se mu drzne zoperstavljati.

S tistim prokletim knižejem sem stavil, da ste lepši kakor princeza Ljubomirska!

Toda bil sem pijan! Sedaj pa hoče kralj sam odločiti — jaz pa bom dobil dva tisoč ducatov!

V Aninih očeh se je vžgal plamen sovraštva.

Ponosno se je vzravhala pred svojim strahopetnim možem in mu s prezirom zaklicala:

— Mar vas ne tišči sramota, ki ste si jo nakopali s to ostudno osebo?

— Mar sem plačana komedijantka, ki vam bo s svojim smehljajem prikrbela peščico ducatov! Studite se mi — in sramujte se svojega dejanja!

Haym se vgrizne v ustnico.

Poštenost, ki mu je še ostala, mu je pognala vso kri v glavo.

— Res je, kar pravite, Ana, — zaječja grof Haym, — bil sem neumen! Toda sedaj je nesreča neizogibna, ne morem je več odvrniti!

— Vrnila se bom v svojo vilo! — odgovori grofica odločno. — Ukažite, naj mi pripravijo kočijo!

Haym se hripavo zasmje.

ko se pa nič, to mi povej. Gospod bi rad bil, pa se me sramuješ. Sram te bodi!"

Obmolnil je in segel v žep. Janez je pohlepno gledal. Res je oče potegnil na dan listnico. S trepetajočimi prsti je posegel vanjo. Stotak se je zablešal v medlem soncu, ki je pokukalo izza megle. Neodločno ga je oče gledal, vedel je, kaj je z njim dal. Toda saj je šlo za sina.

Janez ga je hlastno zgrabil in razočarano dejal:

"Ne več!"

Očetu je zaprlo sapo. Prebledel je od jeze.

"Kaj!?" je zavpil, "premalo ti je! Naj mar prodam kmetijo, da mi jo boš tu zapravljaj s svojim brezplodnim učenjem! Vem, kako je s teboj! Zpomni si, če se mi takoj ne poboljšaš, ne boš čez mesec več videl tega mesta!"

Obrnil se je in visoko vzravnaval odšel proti postaji. Sam ponos ga je bil, čeprav mu je srce pokalo od bridkosti. Ponižan je gledal Janeza za njim in prav živo čutil, da se je po njegovi krivdi med njima razbilo nekaj, kar se ne bo dalo več popraviti. Za njim bi bil skočil in ga prosil odpuščanja, toda oče je bil izginil v vrvežu ljudi.

Pijan se je vrnil Klančar pozno ponoči domov. Na vsa ženina vprašanja o sinu je kratko odgovoril:

"Gospod bi rad bil, pa se me sramuje, ker nosim oguljeno obleko in nimam cilindra."

Šel si je z roko preko čela, da ne bi pokazal, kako mu je hudo.

In oba sta prav bridko občutila, da sta izgubila sina.

Zunaj je svetil mesec in na polja je legla slana.

ALI SI ŽE PRIDO-BIL NOVEGA NAROČNIKA?

— Mar ne čutite, da ste že ujeti? — vzklikne propadli grof. — Prav nič bi se mi ne zdelo čudno, če bi mi prišel sedaj kdo povedati, da so v tej tišini zasedli vse izhode te hiše.

Vi ne morete pobegniti, ker bi vas kraljevi jezdeci dohiteli in s silo priveli nazaj.

Ana omahne v naslanjač.

Nevarnost, v kateri se je nahajala, je postajala vedno večja.

Kraljevo moč ji je Rajmond popolnoma pravilno orisal.

Ana si zakrije obraz z rokama in zaihti, — jokala je tako bridko, da je tudi sam Haym ganjen obstal pred njo.

Zdajci se ji je minister približal s hinavsko se smehljajočim obrazom in ji zašepetal:

— Poslušajte me, Ana! Govoriva pametno! Na dvoru kralja Augusta padejo po navadi samo tiste žene, ki tudi sicer ne stojijo ravno pretrdno na svojih nogah. Vi se lahko naredite grdo, lahko se nevljudno obnašate napram kralju, toda — morda pa ste prav tako pametni kakor ste lepi in se vam bo posrečilo, da boste na kakšen drug način premagali našega Herkulesa, ki ima pač rad nežni spol!

Nagnil se je k Ani in ji začel še bolj šepetati:

— Kralj ljubi sijaj in razkošje, za žene potroši mnogo denarja, posebno pa še za takšne, ki mu ugaajo. Svet še ni videl tako krasne grofice! Z eno samo roko lomi železne podkve kakor ženska srea. Prav tako pa tudi pozablja miljenice, ki se jih je naveličal. Vse to pa dela z neko posebno ljubkostjo, ki mu je prirojena.

Naš August je najljubeznivejši vladar, — samo če zna človek ugoditi njegovi muhavosti!

On ljubi, samo po sebi umevno, posebno žene, pa tudi te ne smejo biti vedno iste.

(Dalje prihodnjič)